

Han parlat els
polítics; esperem
que parli el poble

Cal desbrossar On van els polítics catalans? L'atur forçós

Orientar és un deure

Vivim el temps dels confusionismes desorientadors. Com en totes les èpoques decadents, l'artifici impera damunt les realitats i presideixen la càtedra i la tribuna els sofismes més ardits. L'idealisme (!) imperant, estultament perifèric, sols impressiona les passions i els sentits. Així es compren que els verbalismes s'hagin fet els dirigents de les multituds. El drinc de cascabels d'uns mots abstractes son l'esquer transcendent d'un prosselitisme tan engrescador com inconscient. Nigú s'entreté en sospesar la valor objectiva d'aquests mots ni s'encaparra en estudiar llur vacuïtat ni l'eficàcia constructiva. No més compta la sonoritat del verb i a ella sola es confia la salvació del poble, com si fos una mena de pedra filosofal o bé un tabú omnipotent. I de la mateixa manera que aquests verbalismes enamoren determinats sectors, n'esveren d'altres que també donen al so de les paraules una valor heterodoxa absoluta i una total eficàcia destructiva.

Tanmateix, hi ha una colla d'idees i principis immutables, però en acudir als mots que els volen plasmar, la limitació humana ben poques vegades els hi aplica un sentit únic, sinó que cada u s'empara d'aquell significat que l'educació, la cultura, les afeccions, el medi social o la conveniència li reclamen. I ací trobareu gairebé sempre l'origen de les fil·lies dels uns i de les fòbies dels altres. El "distingue frequentier" — que diria el P. Voltas —, és completament negligit.

En el mateix domini de les idees, quina confusió no regna, d'una banda en no acceptar-ne d'immutables, per a fer llei del progrés la versatilitat humana, sense cap principi de fixesa orientadora; i d'altra banda en retardar el mateix progrés, vinculant-lo a teories reculades per l'entossudiment de suposar-les eternes. Com ens oblidem així mateix que les més belles especulacions, la imperfecció humana cura de desprestigi-les, en traspassar-les a la realitat!

I cal que uns i altres ens desdixim d'aquest tarannà exclusivista i d'aquesta incomprensió mútua que torna estèrils i àdhuc destructives tantes activitats.

De cap manera podem oblidar que la lluita eterna entre el bé i el mal ha posat també discòrdia entre els homes, partint-los en dos camps. La defensa del bé no admet transaccions amb la iniquitat i per ell hem d'estar disposats a tot sacrifici, encara que l'èxit no ens acompanyi. Sovint, però, hom aixampla els dominis del bé absolut fins a les afeccions personals i a les accidentalitats disputables, si no arriba al capgirament panteista de convertir en divinitat intangible tot allò que ens plau, excomunicant, per contra, com a damnable tot el que defensen els qui hem enrolat en la categoria d'enemics socials o polítics.

La divisòria entre els dos camps no és pas tan rectilínia com suposen els puritans. La llum, certament està desdriada de la tenebra, però en el món nostre, la caiguda original ha alçat entre elles una penombra boirosa dintre la qual no és pas ben planer destriar sempre la una de l'altra. Les coses que es mouen en la penombra, segons la cara que d'elles s'observi, es veurà amarada de llum o embolcallada en la tenebra. Heus ací perquè allò que per a uns es fa amable, és avorrible per a d'altres. Acostumem-nos a mirar totes les cares de les coses relatives, i no serem tan injustos en judicar el què ens desplaui, ni ens aferrissarem tan follament a allò que en ésser mirat no

(Segueix a la 7.ª plana)

La declaració del Partit Catalanista Republicà, l'article de Cambó i el manifest de Macià

publica que té d'ésser sotmesa a l'aprovació definitiva en l'Assemblea de constitució del mateix.

Es un document extens que té, indiscutiblement, un regust vuitcentista i recorda els vells programes del republicanisme històric en que es puntualitzava l'ideari d'un partit en tots els problemes passats, presents i esdevinidors i es donaven fórmules de solució per a totes les qüestions existents, probables i possibles. Demés té un esperit definidor que contrasta amb la pobresa d'idees, moltes de les quals, no diré que siguin tòpics, però, sí llocs comuns a l'abast de qualsevol ciutadà que conegui les beceroles de la literatura esquerrista. No es aquest, però, el seu aspecte més interessant. N'hi ha un altre que mereix més extens comentari i és l'eufemisme esplèndid amb que estan redactades les declaracions capdals, aquelles que constitueixen l'expressió dels fonaments ideològics del nou partit. Es declara liberal. Bé. Ja ho esperàvem. Però, interpretant la consciència col·lectiva dels seus afiliats? En aquest cas ens expliquem perfectament l'ambigüetat dels conceptes. Coneixem entre aquells i, àdhuc, entre els prohoms catòlics practicants i ateus declarats, ço que ens fa suposar que l'unanimitat, respecte als principis laics, i, sobretot, en ordre a problemes concrets: matrimoni i divorci, per exemple, no deu pas ésser absoluta ja que, en tal cas, uns o altres haurien claudicat, i, aleshores, el més noble fóra explicar concretament el punt de coincidència liberal dels homes del nou partit. I si no és així, si no és expressió d'una consciència col·lectiva, perquè fer-ne la declaració? Per a matitzar el partit en sentit esquerrista? Passem per alt, la nostra convicció de que el radicalisme patriòtic deuria estar, ara com ara, per damunt d'escoles i banderies, ja que la catalanització de Catalunya està encara ben lluny d'ésser una realitat. Si la declaració liberal té l'objectiu que assenyalen, deuria ésser, encara més, d'una dianitat

absoluta, ja que, els eufemismes i ambigüitats, que comentem, poden apaiçar els escrúpols d'uns i altres, tota vegada que es presten a interpretacions ben distintes, però originen, en canvi, equívocs lamentables que han produït ja fallides doloroses en l'espiritualitat de les darreres promocions catalanistes. No es facin il·lusions els homes del novell partit, les joventuts vertaderament esquerristes no són ni seran amb ells, aniran a Estat Català o amb els de "l'hora"; pel contrari, han captat gran part d'aquell estol que havia apeixat la seva adolescència amb sentiments de religió i pàtria i no tenen dret a aprofitar la deficient formació ideològica d'aquesta joventut per a orientar-la devers un laïcisme que sabem on comença però ningú pot dir on acabarà. Hi ha encara altres estols de joventut de pla inferior a l'esmentat, els de la pilota i de la fàbrega d'esport-espectacle i presentat-s'hi la idea liberal incorporada al problema català és produir un confusionisme perillós que pot desviar el catalanisme i provocar reaccions que els enemics de Catalunya i els botiflers de sempre, celebrarien entusiàsticament, reaccions que, si altra cosa no, retrassarien el recobriment de Catalunya.

Coïncidint amb la declaració del Partit Catalanista Republicà — república catalanista, segons "La Veu" — aparegué un article de Cambó titulat "Negacions... i res més", millor dit una nota oficiosa del "leader" del centrisme, facilitada cuidadosament a la premsa, que ens recorda una mica massa les més cèlebres de Primo de Rivera. Realment Cambó, escrivint articles o notes, no té pas la sort de reeixir com en altres aspectes de la seva activitat. En aquest, influenciat, evidentment, pel període pre-eleccoral en que ens trobem, no hi destaca pas la figura de l'home de govern, sinó la del polític agressiu que en l'atac al contrari aprofita totes les armes sense posar esment en la seva qualitat, i, sobretot en la seva eficàcia.

L'amenaça d'esfondrament social i

de perills seriosos per a la religió, malgrat ésser punts ben dignes d'estudi, posats en la forma que ho fa Cambó, semblen recursos oratoris de jove discursaire conservador i les ja famoses paraules del socialista desconegut de Terrassa voreigen, tan mateix, el ridícul, repetides per un home de la elevació mental i política del senyor Cambó. Si se'ns permetés la comparança, diríem que aquest article fa l'efecte d'una d'aquelles famoses escomeses d'Uzcudun en que els cops es perden en el cos del contrari perquè els hi manca direcció i efectivitat. Debades pensa llançar un directe fulminant i en realitat dibuixa en l'espai un gest grotesc.

El manifest d'Estat Català, signat única-ment per Macià, té per aquest motiu un ambient de cabdillatge no gaire adient amb l'abrandament democràtic dels seus termes.

Aquell paràgraf barrejant coses substancials i accidentals per arribar a la declaració d'agressivitat revolucionària, ens fa pensar que l'avi venerable ens ha dut de l'Europa que ha viscut durant l'exili, un bagatge de doctrinarismes de difícil encaix en la nostra terra, presidida tothora pel seny racial que li dona fesomia pròpia i ritme de serenitat admirable.

Altament, l'organització catalanissíma, com era de preveure, es converteix per obra i gràcia d'aquest manifest en un partit de classe i s'orienta devers un obrerisme exaltat, sense arribar però a proclamar el principi marxista ni adherir-se a cap escola social-econòmica. Aquesta actitud — malgrat ésser tan unilateral — podria semblar singularment oportuna, sinó fos l'exaltació que l'inspira, el llevat revolucionari que l'infila i sobretot l'aixereix materialisme que deixa les aspiracions.

Després de proclamar els principis clàssics del liberalisme més radical, se'ns presenta com una conseqüència del bandejament de tota espiritualitat enlairada i del principi suïcida de la lluita de classes. L'estrella de cinc puntes ja ens ho feia témer.

El divorci entre la ciutat i el camp

L'afer, gairebé mundial, de l'atur forçós, és un problema de fam i aques- ta no admet raons, sinó solucions. La incògnita té aspectes privatis en cada país; d'ací el neguit dels respectius governs cercant debades el desllorigador.

En els nostres medis, el conflicte, tot i éssent greu, no abasta les proporcions d'altres indrets i encara que l'ar- ranjament necessita temps i bona vo- luntat, gairebé gosariem dir que el dia que una assenyada legislació agrària placés els afers del camp en el pla de primacia que sempre li han adjudicat la naturalesa i la tradició, el pro- blema es resoldria automàticament.

Avui es troben les coses desarticu- lades: la màquina ha destronat la re- lla, la ciutat ha engolit els pobles, la indústria ha flagellat l'agricultura i en el divorci d'aquests dos elements que han de constituir l'ànima i el cos de la vida econòmica, rau essencialment l'eix de l'atur forçós en el nostre país.

L'èxode llastimós dels pobles rurals ha congestionat els nuclis industrials, donant-se la paradoxa que, malgrat la prodigalitat ubèrrima de les nostres glevs, els pagesos n'han fugit com d'un clos maleït vetllat per la misè- ria. I aquells que per raons diverses hi resten lligats i han de viure del seu conreu, blasmen de la seva sort, en- sems que congrien antipaties contra les grans urbs per creure-les en part res- ponsables de llur dissortada inò- pia.

Ja fa temps que el camp mira de reüll la ciutat i justifica les raons d'a- questa tirria.

Encara que totes les coses tenen un valor intrínsec, en els contractes hu- mans la llei d'oferta i demanda les assigna una cotització variable, con- trolada per la manca o l'abundància i aquesta relativitat de valors fa que el desnivellament de condicions que hom constata a la ciutat i al camp pro- voqui l'astènia d'aquest i farceixi ple- tòricament la primera.

L'home que llençant l'aixada, s'exila de les ruralies i s'installa a la capital, essent el mateix home, guanya gaire- bé sempre més del doble menant una màquina que xafant terrassos sense que ni les soledades el rosteixin ni les gelades l'estovin.

En les feines del camp es troba una escala de jornals vergonyosa i anti- cristiana que oscil·la entre tres i sis pes- setes, i davant aquest panorama, el pa- gès, atret per la ciutat, cau en la tem- ptació d'anar-hi i la desfílada desangra la vida rural.

A més a més, els grans nuclis ur- bans, pel fet de llur màxim consum, han esdevingut naturalment lloges fi- xadores de preus i com que la vida moderna dels grans municipis exigeix despeses formidables que han d'eixu- gar els impostos, molts dels quals gra- viten principalment en el consum de fruits de la terra, aquells provoquen temperatures tan altes en el termòme- tre de les cotitzacions, que un producte que el propi colliter ven gairebé sem- pre a preus de fam, un cop ha sofert el procés d'augment originats pel transport, consums, comissions, im- postos i benefici del venedor, ha pujat en proporcions insospitades.

El major percentatge de les activi- tats en el nostre país, la donen els vi- ticultors. Aquest estament cada dia minva i abandona els conreus sota la pressió fiscal, els impostos i les cam- panyes contra l'alcoholisme. Sense anar més lluny, el Priorat, la comarca del vi clàssic, ven els seus sucres a trenta-cinc cèntims el litre a raig de cup i aquest vi, a Barcelona, es paga almenys a noranta cèntims. Hom pot constatar, doncs, la llastimosa reali-

(Segueix a la 7.ª plana)

— On va don Francesc, miri que la barca tomba a l'esquerra!
— No us amoïneu que soc al centre.

HORITZONS INTERNACIONALS

Impresions d'un català a Londres

La qüestió ferroviària

A Anglaterra, com a Espanya, com arreu del món, les companyies ferroviàries estan travessant uns moments de pregona crisi. Aquí, però, les companyies i els empleats han arribat a un acord que sembla permetre a les primeres anar tirant, ja que els estalvis introduïts amb les reformes arriben a la xifra de nou milions i mig de lliures esterlines cada any.

El problema és el següent: El moviment de passatgers ha disminuït intensament a causa de nombroses circumstàncies que no hem d'esbrinar aquí. Les companyies salden amb déficit i els accionistes no cobren un centí. El negoci és un desastre. L'ajut del govern no ha fet més que deturar per un temps la bancarrota. Fa dos anys, en trobar-se en circumstàncies semblants, la comprensió dels obrers féu possible la rebaixa de jornals, amb la qual cosa les companyies sortiren del pas.

Avui la situació és pitjor i l'única solució possible era una nova rebaixa de salaris. A això s'han dirigit els esforços de les companyies. Juntament amb els representants de les societats obreres de carrilaires i el Comitè Nacional de Salaris s'ha obert una informació pública per tal que tots els interessats que ho desitgin puguin aportar detalls i idees a la solució del conflicte.

Un dels caires més típics i de més interès anecdòtic el constitueix el pressupost familiar, presentat per les classes més humils dels obrers empleats en els trens a fi que serveixi de norma en la formació del nou salari que s'ha d'establir de comú acord entre els tres elements cridats a deliberar, les companyies, les associacions ferroviàries i el "National Board of Wages".

Vull transcriure alguns d'aquests pressupostos mínims per tal que els meus lectors comprenguin un caire de la vida anglesa i admirin una volta més la disciplina social d'aquest gran poble el qual, sense necessitat d'exabruptes, de sorolls, amenaces de vagues, ni actituds dramàtiques, sap resoldre aquestes qüestions que en altres països, en el nostre per exemple, hauria estat causa de greus trastorns.

El primer pressupost és el d'un famíliar que guanya setmanalment dues lliures esterlines i 5 xelins. La família està formada de marit, muller i quatre fills de sis, vuit, deu i dotze anys. La dona ha de rentar per altri a fi d'arribar a atendre les necessitats de la família. Aquesta és una nota que figura en la informació.

Pressupost N. 1.

Impostos: 7 s. 6 d.
Carbó: 2 s. 3 d.
Sabó, sifon, llustre: 2 s. 0 d.
Pa: 5 s. 10 d.
Farina: 4 s. 6 d.
Carn: 2 s. 6 d.
Margarina: 2 s. 6 d.
Llet: 4 s. 1 d.
Ous: 1 s. 2 d.
Llard: 1 s. 0 d.
Formatge: 2 s. 4 d.
Té: 1 s. 8 d.
Cacao: 0 s. 6 i mig d.
Sucre: 2 s. 0 d.
Arròs, fècules, etc.: 0 s. 4 d.
Calçat i reparacions: 4 s. 0 d.
Segurs, clubs i demés: 1 s. 4 d.
Tabac i objectes de luxe: 0 s. 8 d.
Cerilles i teies: 1 s. 0 d.
Altres despeses, com bicicleta, jardí, etc.: 0 s. 6 d.
Total: 54 s. 4 d. i mig.

(Nota: La lletra "s" significa xelins i la "d" penics.)

El secretari de les associacions ferroviàries féu remarcar, en presentar aquest pressupost, que no hi havia cap nota referent a renovació i reparació

de mobles, pera peix, mantega, cafè, fruites, aixarop, per a vacances i altres elements que s'han fet necessaris avui en la vida anglesa, i que, per tant, s'havien de tenir en compte aquestes despeses.

Es proposà el d'un empleat als magatzems de l'estació que guanya dos lliures i sis xelins, amb una família composta de marit, muller i un infant de divuit mesos. Les despeses igualaven els guanys, sense comptar-hi cap reserva per a reparació de mobles, per a peix, cacao i altres matèries. I a més a més el d'un "porter" o mosso de corda que guanya 43 s. 8 d. i estalvia setmanalment 3 d.

El secretari general de les associacions ferroviàries, Mr. Marchbank, afegí que les nombroses lletres que s'havien rebut de les esposes dels empleats dels trens descrivint la lluita i els esforços que havien de sostenir per anar tirant amb el sou de llurs marits, eren vertaderament enternidores.

La Unió ferroviària demana un salari mínim de tres lliures esterlines i així proposa el pressupost que transcrivim a continuació:

Impostos: 10 s. 6 d.
Carbó: 4 s. 0 d.
Sabó, llustre, etc.: 1 s. 6 d.
Conservació de mobles: 2 s. 0 d.
Pa: 2 s. i mig d.
Farina: 0 s. 6 d.
Pastes, galetes, etc.: 0 s. 6 d.
Carn: 4 s. 0 d.
Peix: 1 s. 0 d.
Pernil: 1 s. 0 d.
Mantega: 1 s. 0 d.
Margarina: 1 s. 0 d.
Llet: 2 s. 6 d.
Ous: 1 s. 0 d.
Lard: 0 s. 4 d.
Formatge: 0 s. 8 d.
Té: 0 s. 7 d.
Cafè: 0 s. 6 d.
Cacao: 0 s. 6 d.
Sucre: 0 s. 9 d.
Confitures, conserves, etc.: 1 s. 2 d.
Arròs, tapioca, fècules: 0 s. 3 d.
Fruites seques: 0 s. 9 d.
Sal, pebre, mostassa: 0 s. 3 d.
Llegums: 2 s. 0 d.
Fruites tendres: 1 s. 0 d.
Calçat i reparació: 2 s. 0 d.
Vestir: 3 s. 6 d.
Segurs, clubs, etc.: 3 s. 0 d.
Vacances: 2 s. 6 d.
Periòdics, llibres, etc.: 1 s. 0 d.
Tabac i altres luxes: 1 s. 6 d.
Cerilles i teies: 1 s. 0 d.
Diversions: 2 s. 0 d.
Tramvies i similars: 1 s. 8 i mig d.

S'han discutit les bases, ha vingut la comprensió i l'acord de tots els membres ha estat conseqüència d'un seriós estudi de la situació en què es troben les companyies ferroviàries. Si els obrers s'haguessin entestat en no voler reconèixer l'estat crític dels ferrocarrils anglesos i haguessin defensat sense cap mena de transacció llurs interessos particulars, pretenint el manteniment dels actuals salaris o exigint-ne l'augment, hauria vingut necessàriament la bancarrota de les companyies amb la necessitat d'acomodar innumerable obrers que haurien anat a augmentar els incomptables sense feina que representen la ruïna de tota una nació.

Ha vingut l'acord i s'ha disminuït el sou de 500.000 carrilaires cosa que suposa per les companyies un estalvi anual de nou milions i mig de lliures esterlines.

Això s'ha fet sense baralles, sense estridències, sense gestos tràgics. Jo admiro un poble que dona proves tan paleses de la seva disciplina social en un grau tan remarcable.

ENRIC SANTANDREU

Postals del món

L'Esquartermament de partits a Anglaterra

La política anglesa ha perdut de fa temps el seu ritme ponderat. L'època dels "torys" i conservadors fent el torn de govern, té ja una sabor de museu històric; és més llunyà, més inactual que la perruca plisada que encara fa la viu-viu.

L'entrada del laborisme en la responsabilitat ministerial assenyala el primer trasbals en el cos polític anglès.

El nerviosisme ha crescut i ja són cinc els partits que es preparen per a lluitar a les properes eleccions: els liberals, els conservadors, els laboristes, la "Empire Crusade" i el grup Mosley.

Els dos últims són nous de trinca. La "Empire Crusade" és una escissió del partit conservador, que acabdillen Lord Rothermere i Mr. Beaverbrook, senyors de la gran premsa anglesa. L'altre és una escissió del partit laborista al davant de la qual hi ha el diputat Mr. Mosley.

Sabut és que el partit liberal no té més que dotze diputats a la Cambra i no sembla probable que millori la seva posició en la legislatura que es prepara.

Interrogat Lloyd George per un periodista sobre el futur de la política anglesa, digué el vell gallès amb aquell to facciós que el caracteritza:

—Estic preparant un ample pla de govern, perquè al pas que anem, no hi ha dubte que amb els meus dotze diputats seré el líder del grup més nombros de la Cambra.

La personalitat d'Al. Capone

A la nostra època de capgirells, un bandit, com una estrella cinematogràfica, arriba a la popularitat mundial, per sobre dels homes que es dediquen a activitats més nobles.

Arrel d'una informació publicada pel diari "Ellenzek" de Transilvània, s'és produïda una viva polèmica entre la premsa de diversos països reclamant l'honor d'ésser co-nacionals—de qui diríeu?—no pas menys que l'Al. Capone, el famós rei dels "gangsters" de Xicago.

El diari romanès ha descobert que el bandit és originari de Oradea Mare, petita població del territori, on encara resideix el pare del bandit, home honorable i estimat entre els seus paisans al qual repugna l'aureola sagnant del seu fill, el veritable nom del qual, seria Alamir Caponitch.

Encara que les informacions i documents provatoris que presenta l'"Ellenzek" semblen irrefutables, no s'escapen pas a la discussió.

Si Romania reclama el títol "honorífic" d'ésser la pàtria d'Al. Capone, la premsa d'Hongria fa remarcar amb tota la raó que, en el temps que va néixer el senyor Capone, Oradea Mare era una població hongaresa. D'altre cantó, els italians invoquen amb fermesa les afirmacions del bandit referents al seu origen sicilià. Tres Estats es disputen aferrissadament l'alta dignitat d'haver vist néixer l'aventurer de moda amb el mateix afany que les set viles gregues reclamaven l'honor d'ésser el terrer originari del gran Homer.

Manera de convertir un piano, en un moble moderníssim.

De la vella França Qui serà President?

Profusió de candidats

La política francesa viu unes hores d'inquietud i de febre, a les complicacions banals d'un parlamentarisme tan ficció com d'altres, deu afegir-se les sensacionals descobertes d'immoralitat administrativa al volt de l'afer Oustrich, i la preocupació més enlairada de la designació del primer magistrat de França, del president de la República que ha de succeir al senyor Gaston Doumergue.

I en arribar a aquest punt la ciutadania de la nació veïna enllaça noms i més noms, com obeïnt a una predisposició, prejudici, caprici o tot altra.

I en la pantalla imaginativa de les col·lectivitats polítiques desfilen el propi Doumergue, l'home discret; Doumer el bon patriota; Briand, el pacifista; Painlevé, el civil malitrat; Maginot, el demòcrata disciplinat; Flandin, el enrrunador de ministeris; Laval, el suau i perfumat i d'altres i altres.

I fins i tot les preferències, a aquestes hores, no tenen un caire partidista, atorgant-se generosament per mires tan individuals com simplistes. Les dones sobretot, que hi juguen un gran paper, es preocupen de certs detalls: art de la paraula, elegància, gust personal, aficions artístiques i esportives, per a elegir el seu candidat. La política, però, farà una tasca de selecció neutralitzant preferències per fer menys viables i eficients els noms dels adversaris. I d'aquí a les eleccions, primer torn i potser segon, una guerra secreta obrirà subterrànies, posarà mines, aixecarà polvorins, allí on menys pugui l'enemic pensar, destruint-se uns als altres i impossibilitant molts dels noms que avui entren en la categoria de probables o possibles.

Un president possible

Ho és sense cap mena de dubte el propi senyor Doumergue, si posa la seva candidatura en joc. No té enemics violents a dreta ni esquerra, és de natural benèvol i justicier, i supeix la manca d'altres qualitats amb la seva discreció extraordinària, que el fa un home ponderat i equànim. En aquestes condicions, l'actual President podria, si volgués, obtenir una grossa majoria, tan sols insinuant el seu nom com a candidat. Però és un fet que el senyor Gaston Doumergue no vol cap lluita, ni subterrània, contra el seu nom, que considera grat als francesos, i prefereix renunciar a nous honors, per a evitar els estralls d'una crítica poc pietosa, manejada de sota mà per algun aspirant a la presidència.

I això assenyala ben remarcablement la seva discreció, que prefereix abandonar el camp abans que lluitar, per a impedir els esgarips d'un balla, per poc estrident que sigui. Els francesos ben educats, diuen que el gest de Doumergue és d'una elegància simplista, havent-hi, però, qui el qualifica de comoditat ultraconservadora.

Qui ha fet ombra a Doumergue, obligant-lo a renunciar a la seva candidatura? Tal vegada el president probable.

El president probable

Ningú no dubta avui que el senyor Aristides Briand és candidat i qualificat per a la presidència de la República, per bé que els seus íntims emmudeixin o facin els sorpresos quan algú al·ludeix a aquell nom, fins quasi negar-ho, manifestant que ell desitja romandre al Quai d'Orsay.

El seu darrer discurs a la Cambra, va ésser, per més discreció que tingué, un veritable discurs electoral, aprofitant certament l'oportunitat de parlar en aquella abans de la designació presidencial. Va justificar, va exaltar i fins glorificar la seva política exterior. I la tonalitat electoral

més acusada és la del respecte amb què va tractar tothom, de dreta o d'esquerra, sentint-se amable fins amb els seus contradictors, i bé pot dir-ho el senyor Franklin Bouillon, que volia desballestar una mica el ministre d'affers estrangers amb intervencions crues i fins molestes.

El senyor Briand pot comptar avui amb els vots de bon nombre de diputats de dreta, centre i esquerra, essent-li tal vegada més difícil recollir els dels seus antics correligionaris del Senat, un bon tros xovinistes i debeladors del pacifisme que ha palestat amb la seva obra. Però amb tot, el senyor Briand pot sortir fàcilment elegit President, com menys passió demostri i com més aprofiti la divisió dels contraris. Fins i tot no és d'estranyar que els seus adversaris del centre estiguin disposats a enviar-lo a l'Eliseu, pot ésser per treure'l del Quai d'Orsay, que té tants aspirants i devots. Hi ha periòdic de la "Ville Lumière" que qualifica de "voie de garage" et camí que mena a la Presidència, i que té un perfecte símbol en la nostra llengua amb la "via morta". Els que així pensen, deuen desconfiar un xic de Briand, que no s'acabarà a actuar d'arreconat.

Un candidat perillós

L'actual ministre d'Afers Estrangers de la veïna República, té un enemic perillós en el senyor Doumer, candidat dels pares de família, de les lligues familiars, de les associacions de famílies nombroses, de foment de la natalitat i d'altres. La propaganda ha tingut un començament feliç. "No volem solter a l'Eliseu. Volem un pare de família al cap de la gran família francesa." A recordar que Doumer va perdre quatre fills a la guerra i té per tant prestigi de cara al passat i fins a l'esdevenidor.

Hi ha un perill per a Doumer en els seus 74 anys, que fan témer per la seva vida. No obstant, sols són cinc més que Briand, i tal vegada hi hagi més fermesa en el de més edat.

Com es jugaran les cartes

El senyor Doumer proposarà el seu nom en el primer torn d'escrutini, si enfront seu no hi ha altres candidats, podria obtenir certament la precisa majoria. Es precis que els que volen portar Briand a la Presidència juguin oposant uns noms a Doumer en el primer torn, sigui Painlevé, sigui Maginot, Laval o altre.

I aleshores en el segon torn sorgirà el nom de Briand com a solució de concòrdia, com a glorificació de l'idealisme pacifista de la França com a candidat més eficient per a la suprema magistratura. I les portes de l'Eliseu restaran obertes a l'antic revolucionari i socialista que va ésser Briand.

Però és ben precís que les cartes siguin jugades amb encert, per a evitar sorpreses!

Francesc ALENTORN

GRAN PREMI DE LA PRESIDENCIA

L'entrenador Vidal. — No l'amoinis, pobre Péret. D'aquí a set anys, ja no se t'coneixerà res i podràs tornar-hi.

(Candide)

EL TEATRE

La fallida del "Líric Català"

Cal aprofitar la lliçó

Un altre intent de Líric Català, ple de bons propòsits i curull d'esperances afalagadores, ha fracassat sorollosament, fa poc, tal com preveïem els qui ens malhiàvem de les aptituds i competència artística de la trepa propulsora. L'ensorrada ha estat aclaparant i el que és més de dolbre és el trastorn que la fallida ocasiona al cor dels idòlatres de bona mena, mansois seguidors de totes les provatures, dignes de millor correspondència per part d'Empreses i autors.

Ha mort el "Líric Català" de Llimona, i diem-ho sense embuts: com a Líric i "català" encara no el coneixiem. Tan desnaturalitzada era la seva vida.

Tot just fa dos mesos començava la campanya al "Nou" amb un ple a vessar que enamorava. Una partitura de Lambert, discreta i, si més no, seriosa, alleugeria un bon xic el pes feixuc d'un llibre poca solta, i àdhuc escalfava l'entusiasme del públic amb alguns compassos ben reeixits. Les ovacions d'aquella nit inaugural, exagerades i convingudes, feren un flac servei al Líric Català, car el bastiren damunt una base falsa, molt arriscada al daltabaix imminent.

El públic passava de llarg per les guixetes i el "Nou" gairebé feien comèdia amb una dotzena de convidats. D'aquella calderada de la primera nit no restava ni el record i les "Flors de Mar Bella" es marcién per manca d'escalf i vida.

De pressa i corrent calia renovar el cartell, cercar un mirallet que caces les aloses, i, sense consultar amb la pròpia consciència, la qual hauria estat la millor consellera, es despenjaren amb "La taquillera del cinema", una barroeria enrevistada, del tot fora d'ambient i renyida amb el to seriós i digne que per dret propi escau al Líric de la terra. El llibre era un cent-peus, els cantables, de mal romanço de cec, i la música feia un tuf de sarau de patacada que recargolava els nervis dels concurrents. Un "chotis" madrileny, cent per cent castic, era el número de "força" d'aquell sainet líric català (?) amb xim-xim de saxofon i caixa xinesa.

El públic sortia del teatre, avergonyit. Si no hi havien més autors que aquells a defensar una temporada, valia més no començar. Altrament, "Los Claveles" i "Serafin el Pinturero" estan més ben reeixits i tenen "ambient", cosa que "La Taquillera del Cinema" s'ha saltat, com qui diu, a la torera.

Un truc segur, que no falla i obra el prodigi d'atapeir el teatre i emplenar de pessetes les arques de l'Administració: el patriotisme. Jugant-s'hi el tot pel tot i moguts per una semblant finalitat — no vulguis qualificar-la, amic lector —, els propulsors del "Líric" es llançaren a l'aventura patriòtica, apariant la caixa de trons de l'escenari, muntant el castell de focs, fent assajar als comparses visques i més visques a Catalunya, a la Llibertat, als Drets de l'Home, al Pau, al Pere i al Berenguera. Tot això, amanit amb salsa democràtica i espetec de "segadors", feia obrir els ulls als animadors de l'espectacle. Els "cent homes" d'En Fontbernat, l'heroi de Prats de Molló (!), hi cantarien himnes de guerra i Lluís Capdevila esmenaria l'original del llibre engiponant-hi una tirallonga de versos d'aquells que fan trontollar les bambalines.

Xavier de FONTALBA

"La falç", però, no convencé el "respectable". Entusiasmà, això sí, la gernació de la nit d'estrena, a la mateixa gent que en la funció inaugural s'esgargamellava de tan cridar ¡Visca el Teatre Català!, i a l'estrena de "La Taquillera del Cinema" es feia malbé les mans de tan aplaudir En Màntua. Públic misteriós de nit d'estrena que consagra fàcilment obres i autors, encara que la realitat falli a l'inversa a la segona representació, a voltes la darrera.

Per sort, ha plogut molt d'ençà d'aquells temps en què s'omplia un teatre al sol anunci de "Segadors" i cants a la bandera barrada. Avui intencions honrades és el que vol el poble i no recursos cridaners de la pitjor valor, arranats de cara al galliner per tal que la suggestió de la farramalla no deixi veure les tares del producte.

El catalanisme romàntic, com ha dit molt bé un crític, ha desaparegut també del teatre i si hom vol donar una temporada de comèdia lírica catalana cal que compti, abans de la inaugural, amb produccions de valua artística, literària i musical, signades per autors joves o vells, però sincers i capacitats, plenament responsables del què presenten. Fiar-ho tot a l'encert d'una sardana, o a uns versets d'espectació regionalista, ultra semblar-nos d'un regust carrinçol, és aventurat, antiartístic i antiescènic.

El Dissabte de Resurrecció, ho serà també de glòria pel Líric Català. Així, almenys, ho afirmen seriosament els qui estan en antecedents del què hom prepara a un teatre cèntric de la ciutat. I es donen noms del mestre Vives, de l'Enric Morera, de Lambert, Balcells, Pérez Moya i Martínez Valls com a autors "en ferm" del cartell de temporada. Molt bé. Amb delit esperem l'assaboriment de llurs valuoses aportacions, mes... i els llibres? S'ha tingut en compte, per part dels compositors, la bona elecció dels llibrets a musicar?

Volem creure que, autors de tan fina sensibilitat artística hauran sapigut triar bé el llibret i quan presten llur prestigiós aval a les obres ofertes serà que en les planes de les mateixes han trobat belles suggerències d'honorada percepció i situacions dignament musicables.

La lliçó del recent daltabaix té de servir d'escarment per a tots. De faiso especialíssima pels empresaris que arreconen el factor "gust artistic" substituint-lo pel de "pessetes a ultrança". Pels escriptors que produeixen espatotxades desprovistes de vibracions espirituals de cap mena. Pels musicògrafs que s'allunyen del camp folk-lòric català, riquíssim de temes i matisos, per abajanar-se amb exotismes de jazz de via estreta.

Si la temporada que hom planeja s'enfoca de cara a la dignitat de les coses nostrades, de cara al veritable art líric català, sense desnaturalitzacions ni patrioteries, reeixirà noblement sota el doble aspecte, teatral i econòmic, ja que el nostre públic surt — per excepció — de casa a les vetlles per fruit d'espectacles que li desvetlli l'esperit, però roman als menjadors, a l'entorn de l'estufa, per aguantar les beneiteries del "Miliu" de la Radio, divertiment si fa o no fa, del mateix to de "La taquillera". I altrament, més baratat.

"Vlaamsche Volkstoneel" i la moderna escola teatral flamenca

El teatre popular flamenc de la darrera promoció es caracteritza principalment per l'influència social que reflexa en llur acció escènica, ultra la subjectivitat dels arguments i l'estetisme de la plàstica. Hom diria que és un teatre que l'ha fet el poble pel poble mateix en una veritable explosió de sinceritat patriòtica.

Gemier, l'il·lustre actor francès, té incorporat al seu repertori notabilíssims encerts de "Vlaamsche Volkstoneel", el teatre popular de Flandes, riquíssim de vibracions artístiques i emocionants. No fa molts anys que a París amb motiu d'un Congrés Universal de Teatre, el sudit Gemier donà a conèixer un "specimen" de bel·leses escèniques dels Països Baixos que reeixiren esplendorosament.

La "Vlaamsche Volkstoneel", agució selecta de teatre flamenc fou fundada per un jove i jove "amateur", J. O. de Gruyter, a darres de l'any 1917, en plena guerra europea; els actors, combatents al front de l'Iser s'aplegaven al redós de Gruyter constituint l'anomenat "Teatre de la Reina", model de conjunts disciplinats i estudiosos.

En començar l'any 1919, de Gruyter, quals idees teatrals eren d'un classicisme depurat, refé de bell nou la companyia, agrupant al costat dels soldats-actors, elements de fina percepció artística que prometien optimistes realitzacions. Llavors — pot ben dir-se — començà a ésser una cosa seriosa i notable el teatre popular flamenc nascut a les trinxeres.

Mancats de teatre propi i d'escena titular, de Gruyter i els seus artistes empergueren l'any 1923 una tournée per les més importants poblacions de

zats amb la sortida del seu il·lustre fundador.

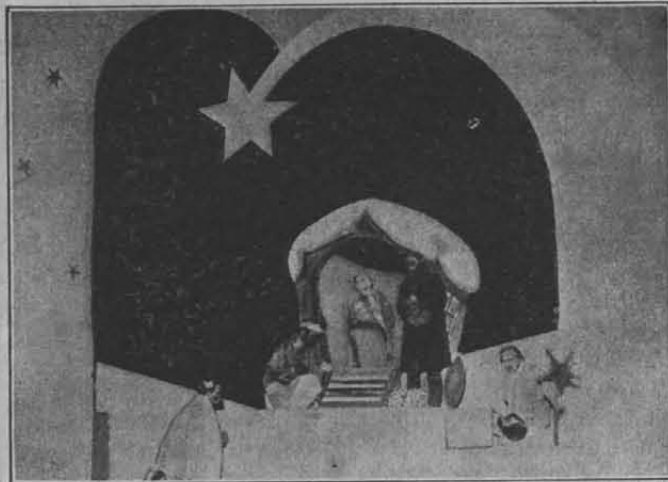
Portant de repertori un bon estol de produccions nacionals, la companyia de teatre "Volkstoneel" donà la volta al país en una tournée d'un any, fent parada a les fires tradicionals, a les més populars kermesses, en els vilatges aristocràtics, arreu on l'afició a les belles arts hi tenia adeptes.

De Meester i Moulart en començar la campanya escènica arreconaren els motllos vells del clàssic teatre flamenc, emprats pel seu antecessor de Gruyter. El teatre — segons els nous codirectors — deu modernitzar-se, adaptant-lo a les exigències artístiques del moment.

L'acció dramàtica, el dinamisme escènic succeïx a la bellesa del diàleg. Hom descubreix el clown... El clown posseeix encara la vivesa que ha perdut el rahonador atiat per la força del temps. Ahir la unitat d'estil s'imposava. Avui la unitat del ritme domina les concepcions teatrals del segle.

Cercant d'ací d'allà, en un eclecticisme idèal, les valors clàssiques del geni artístic i flamenc i els atreviments vanguardistes influenciats de moderníssima escola revolucionària russa, en sorgí fa pocs anys el segon Teatre Popular Flamenc perfectament estil·lizat, profundament humà.

Avui és ja un fet l'existència del

Una escena de «On s'aturà l'estrella»

Metteur: René Moulart

Una escena de «Lucifer» de Vondel

Metteur: J. de Meester

Flandes i Països Baixos. Tot just finia l'any — pròdig en triomfs sorollosos per Gruyter — quan la solventíssima empresa del "Theatre Royal Neerlandais" d'Anvers confià al fundador de la "Vlaamsche Volkstoneel" la direcció general del primer coliseu d'Anvers, cessant des d'aquell moment en les funcions de "metteur" del teatre ambulat flamenc.

El lloc vacant que de Gruyter deixava en la direcció de la "Volkstoneel" l'ocupà Johan de Meester, jove "metteur en scène" holandès. Meester i René Moulart, escenògraf meritíssim, animador excel·lent de conjunts teatrals, donaren un nou impuls al teatre popular flamenc bon xic desorganit-

Teatre, amb un regular repertori que poc a poc s'ha anat imposant, no sense un seguit de dificultats i disparitat de criteris. Cada estrena ha promogut aldarulls i pintorescs comentaris de crítica en un sentit o altre.

El Teatre Popular Flamenc ha representat notabilíssimes produccions dels mestres de la dramaturgia moderna: Boethlingk, Van der Velde, Vondel, Timmermans, Miquel de Ghelderode, conjuntament amb altres universalment sancionades de Shakespeare, Molière, Claudel, Pirandello, etc., els dramaturgs de les més variades escoles.

L'impuls ha reeixit. De Meester ha pogut copçar els llorers de triomf a

Teatre Català

Benefici d'Avelí Galceràn a "Novetats"

El gest d'Avelí Galceràn, amb la seva indolència barrejada de picardia, aquell deix en el garlar tan seu li han forjat una definida personalitat en la escena, avui per ningú imitada i gairebé insubstituïble.

Hi ha tipus que cap altre actor els plasma millor que ell, i és a l'abast de tothom que Galceràn troba frases i a voltes monossíl·labs escaients que valen tot una obra sencera.

No té res d'estrany, judicant pels mèrits reconeguts del creador d'En Nandu, que la vetllada del benefici, 13 de març de 1931, assolís un èxit de públic com si es tractés d'una inaugural.

Avelí Galceràn escullí un programa còmic cent per cent: "El pintor de Miracles" i "Casament de conveniència", cartell Russinyol de la bona època, pròdic en situacions ultraextravagants. Rialles pel pare i per la mare en abundor. Gresca a l'engrós i a la menuda.

No cal dir que en ambdues comèdies, el beneficiat obtingué un nou triomf, oferint a tota aquella munió d'incondicionals, innombrables ocasions per a que subratllessin amb aplaudiments la tasca artística del simpàtic actor.

Els demés elements de la companyia que dirigeix Carles Capdevila col·laboraren amb encert al treball escènic del popular Galceràn arrodonint bellament les obres amb notabilíssimes filigranes d'execució.—J.

Llegiu les Narracions exquisides de Víctor Català

CONTRALLUMS

Holanda. Moulart ha vist com el teatre flamenc interessava a París. I avui les tournées de teatre popular de Flandes, d'aquell teatre que neixia a les trinxeres belgues sota els auspicis de Gruyter, són conegudes i estimades arreu d'Europa mercès a l'impuls d'un cenacle de "metteurs" intel·ligentíssims que responen als cognoms de Van der Velde, Boon, Jhan i Verheyen, propulsors incansables de la moderna escola teatral flamenca sadollada de dignitat artística.

P. DE M.

BARCELONA CAP I CASAL

FILM CIUTADÀ

IM
AR
TO

Noves arriben de que Estelrich i demés il·lustres gestors són a Ginebra per tal d'aconseguir que la Conferència del Desarmament tingui lloc a Barcelona.

Avui entregaran la "instància" a Sir Eric Drumond. Els hostalers calculen amantats unes tarifes reduïdes de preus per un "Forfait" de sis mesos de durada. Els observatoris meteorològics intensifiquen els estudis per tal de fer palesa a la Lliga de Nacions la bondat excepcional del nostre clima. Ex-funcionaris decebuts de l'Exposició comencen a planejar l'organització burocràtica, i, sobretot, les plantilles de personal, a l'objecte de que els serveis que la ciutat tindrà d'oferir als distingits hostes, no manquin de les condicions necessàries per a deixar a bastament provada la frase cervantina.

Una altra festa major?, diuen alguns. Hom recorda aquella Conferència del Trànsit que deixà tan bella estela d'anècdotes per a tots els gustos. Els descendents en línia recta del senyor Esteve, fan números, i es troben amb que les despeses que tindrà de fer la ciutat no quedarien compensades pels ingressos d'alguns ciutadans.

IM
CRE
SE

Què hi fa que a l'Ajuntament s'ajorni la sessió per vint-i-quatre hores en espera del "cierre" de Madrid? Tanmateix la política d'economies va desenvolupant-se en aquella casa amb remarcable empena. Males llengües podran dir que el final del present Consistori sembla un apoteosi de nomenament d'empleats, il·luminat per les bengales de tots els partits polítics. No ho creguéu. Es tracta senzillament d'una mida altament previsible. Així, els que vindran no en podran fer i tot això estalviarà Barcelona.

USO

Al Saló de la Reina Victòria de l'Ajuntament, dessota el plafó nudista de Canals, els industrials i veïns dels districtes segon i sisè reten homenatge a llur regidor jurat Sr. Degollada, fent-li ofrena de la placa de consuetut en aquests casos. El Sr. Comte de Güell, que ha arribat de Madrid fa unes hores, hi és present. L'eloqüent ciutadà que presideix la comissió organitzadora pronuncia un llarg parlament glossant les virtuts cíviques del senyor Degollada. Un senyor, que no hi deu sentir gaire, pregunta a un altre que contempla l'armilla pulcríssima del senyor Alcalde:—Què diu aquest que parla?—No ho sé, però em fa l'efecte que parla de multes.

IV
ND
RE

El te ofert al Maharajà provoca en la sessió del Ple consistorial un debat que obté un gran succés. L'Alcalde perd els estrepes, i, oblidant la parsimònia britànica, fa valdre el seu dret a dirigir les discussions. Parlen tots els grups i es diuen coses de bulto. Un observador aimant de la síntesi dedueix que tots hi volien ésser. L'afer — com és de veure — té una importància extraordinària. Els benemèrits ciutadans de la tribuna pública somriuen satisfets. Barcelona pot estar tranquil·la. El seu Ajuntament es preocupa àdhuc dels problemes que, com aquest, tenen un caràcter protocolari. Res queda desatès.

ISS
AB
TE

En aquell saló de l'Ajuntament que, malgrat ésser el més vell de la casa, s'anomena, encara, nou, Pere Coromines, la calba solemnia, els ulls riallers, la pose descuidada, llegeix una apologia de Barcelona i ens explica el què hem de fer per la Ciutat. Al seu costat:

Massot llueix un "complet" magnífic i un somris no menys magnífic; el senyor Casas Abarca contempla el guix escrostonat del sostre en que la pols i la purpura tenen relleus admirables; Tussell estudia la fàsis d'implantar la direcció única dels concurrents en sortir de la conferència i el mestre Vives s'entrena per a les hores que—segons es diu—tindrà de passar en aquell recinte. El públic ompla l'hemicicle, les tribunes, els escons dels regidors. Molts donen proves de trobar-s'hi bé i segurament que, de bona gana, farien el sacrifici de restar-hi. El senyor Vila Teixidor, ex-regidor del primer Ajuntament de la dictadura, acluca els ulls com si recordés les facècies de l'alcalde senyor Banqué. La veu de tonalitats gràvides, un xic monacals de l'autor de "La vida austera", ressona com les notes d'un instrument de fusta en l'espai reduït del saló. La noia que acaben de vestir de llarg; Barcelona és bona; Hércules fundador; Amílcar Barca i Milans del Bosch; el poema d'Avienus; la tesi de Shulten; perfum hel·lènic; la Pia Faventia; el carrer dels petons; la metamorfosi de la Ciutat; la Barcelonització de Catalunya; Rafel de Casanova guardant les eines del "metro"; el Tibidabo, parc central; els reflectors de Montjuïc; el milió d'habitants. Heus ací alguns dels fils amb que Coromines teixeix la conferència amb mestritat habilitat. Algú fa observar que en la visió esplèndida hi manquen els cloquers centenaris i les agulles polícromes del temple de Gaudí. Aquelles boires del nord que Coromines vol ben lluny del nostre cel, li deuen haver entelat la vista.

IM
EN
CA

Apareix als diaris el decret convocant eleccions municipals. La mare naturalista, per tal de reconcentrar les penyes polítiques en els reconcs més íntims dels casinos, aboca damunt la ciutat una pluja persistent i fina que convida a les divagacions transcendents entorn d'una taula flairosa de cafè i amb drinc de culleretes. Les candidatures possibles i probables són com un joc de paraules creuades en el que es disputa un campionat de confidències. Sonen noms, es cotitzen valors. A la Candidatura de la Lliga—diu un—hi va el fill de M. Doncs a la dels republicans catalans, els fills de H. i de R. Carat, diu un senyor de bona fe, digui que l'Ajuntament que ve, serà l'Ajuntament dels nens!

IM
NS

Sota les llums que es reflecten, multiplicades, en l'asfalt que la pluja abrillanta, gran parada d'autos davant del Ritz. Hall tebi, perfumat de cigarretes exòtiques, Misouko autèntic i paraigües xops. Revista de modes; elles, i ells també. Ens trobem entre la flor de les seleccions barcelonines; una flor extranya, però, i cara, com una orquídea: Conferència Club.

El comte Keyserling, humanitat voluminosa, cervell privilegiat, orfebre de la frase, parlarà al gran saló de l'hotel que té un cop de vista de film reexit de la cort de Patagònia.

El comte, fundador i director de la pròpia Escola de la Saviesa a Darmstadt té, sota «vernissage» cosmo polita una quantitat formidable de personatge germànic. Parla de civilització i progrés i les idees fulgurants semblen una meravella química de laboratori intel·lectual; salten, com guspires, les anècdotes frapants, les observacions afilades i els comentaris grassos. La constatació de què el progrés d'un poble no és proporcional a la seva civilització té per la gran majoria dels oients caràcter de descobriment i regust àcid de cock-tail desconegut. Em serà permès de recordar aquell pobre clerge vigatà que es deia Jaume Balme?

MARIUS GRAU

APUNTS

La Porta de la Pau.—Si un diumenge, entre octubre i maig, esteu lliures d'onze a una i voleu saber on serveixen amb més agradable abundor el plat de Barcelona internacional, preneu un tramvia fins a les Drassanes i doneu un tomb per la Plaça de la Porta de la Pau. Allò és més sucós que la confitura i més fort que tres dotzenes de cargols a la llauna.

¡I quin diumenge! Mes de març, com ara, Les deu del matí Ja havia anat a missa, havia esmorzat—això darrer, gràcies a pagar la mesada a la despesa a la bestreta—i feia cinc quarts que empollava Dret administratiu. Llúia un sol tan preciós i tan amable, que no podia resistir més la temptació d'anar a donar una volta per les nostres Rambles. I heus-ací com un lamentable incident inesperat, ocorregut en la meua modesta indumentària, va capgirar tots els meus propòsits. En preparar-me per a sortir de casa, se'm va trencar pel bell mig un cordó de la sabata. Això succeeix sempre en els moments més crítics; un moment que aneu depressa, un dia que tot està tancat, etc. I si no teniu més que un parell de sabates, com em trobava jo en aquella ocasió, la complicació esdevé estrofaletària i traïdora. Se us arpen al cos tots els dimonis de les contrarietats i la pell us pica com si tota la sang se us hagués posat a quaranta graus. Jo vivia aleshores a la Gran Via, entre Casanova i Villarroel, la qual cosa va fer-me descobrir que a la porta mateixa de la despesa podia pujar al tramvia fins a les Drassanes, sense que la meua sabata estripada causés gran escàndol públic. A la Porta de la Pau trobaria venedors que competirien per tal d'oferir-me uns cordons passables en bones condicions de preu, extrem que m'interessava molt. Ja sóc a la Porta de la Pau i amb l'avaria reparada. Malgrat i tenir les Rambles al nas mateix, va fer-me oblidar el fantàstic espectacle que descobrien per primera vegada els meus ulls. Vaig tornar-hi havent dinat. I hi he tornat moltes vegades, encara.

Totes les temptacions que no costen més d'una pesseta hi han posat botiga: els retratistes al moment; cinturons que semblen de pell d'anguila; carteres porques que no tenen res de pell de porc; corbates de l'arc de Sant Martí; cistelles de pa de pessic i braços de gitano amb fines marques negres que hi han deixat les mosques; plomes estilogràfiques, dietaris, novel·les suades que han passat per totes les mans sòrdides del districte cinquè. Demaneu. I si no demaneu, serà igual, perquè us ho oferiran amb insistència de gitano.

Sota la boca mateixa dels lleons del monument a Colom, feréstega i engolidora, dos arrencaqueixals us arribaran a fer creure que la humanitat està perduda si no s'apliquen els homes cataplasmes d'un ungüent meravellós, el secret del qual tenen per un veritable miracle; dos més que s'han proposat arruinar-se a cópia de regalar al públic petaquets i estilogràfiques; un altre que amb una cartera a les mans té la franquesa de predicar que viu del negoci de les carteres.

La competència més aferrissada se la fan els "Il·límpies". Per cap baix n'hi comptareu tres dotzenes. Ben mirat, però, no n'hi ha cap que ho sigui més que d'ocasió. La majoria són aspirants a torejadors. Així que tenen les quatre pessetes fetes per a l'entrada de la tarda a la Monumental, ja són feliços i pleguen el ram.

El públic és la cosa més colorida i variada que us pogueu imaginar. Emigrats russos de cara estirada, sense afaitar, carregats de misèria; italians, enemics d'En Mussolini, plens de llàstima; anglesos, enemics temperamentals del laborisme i amics de l'aiguardent; andalusos, castellans, gallegos, catalans, murcians i aragonesos fraccassats que passen llurs il·lusions traïdes sota d'un cel magnífic; dones amb la indignència arrapada al cos i uns malolents pots de llauna a les mans, il·lustres de tan brutes, que esperen les sobralles de ranxo de la Caserna de les Dressanes; colles de pa-

De Nit i de Dia

■ Barbarismes

No vull parlar pas de barbarismes lexicogràfics. Els barbarismes a què em refereixo, són barbarismes en acció, que tenen una eficàcia destructora més contundent i efectiva que els altres, i no pas simplement en l'ordre material, sinó en l'ordre moral.

L'altre diumenge a l'Estadi va celebrar-se un festival esportiu; hi ha gué també un partit de rugby, acabat el qual els jugadors, entrenats encara per la duresa del joc, apallissaren bàrbarament un pobre guarda-vestuaris, perquè complint ordres rebudes, no els permetia l'entrada a les cabines reservades als atletes.

Tant malmés va quedar el pobre home, que calgué portar-lo a l'hospital.

Aquesta és, sense afegidura, la nota recollida pels diaris. No cal pas més per a graduar la cruel densitat del fet.

L'aforisme llatí "Mens sana in corpore sano" que vol fer-se passar com un axioma pels defensors a ultrança de l'esport, fa un paperet d'estrassa davant d'espectacles tals com els "rugby-men" de l'Estadi. No discutiré pas que el cos el tinguin sa; si l'esport a que es dediquen no ho demostrés a bastament, la corpora malmesa del desgaciat guarda, actuant de "putching-ball", em rendiria a l'evidència. Ara admetre també que la mentalitat d'aquells esportistes, segueixi un paràllel amb la llur vigoria corporal, és la cosa que em pendrà la llibertat de negar rodonament. La gesta correspon a unes mentalitats perfectament incultes.

Déu me guardi de generalitzar, perquè seria un mancament a la justícia, però és una cosa evident que a la nostra terra qui sent l'interès per l'esport, és desentent de la cultura — la cultura en el més ample i espiritual sentit del mot — i qui s'afanya en adquirir un bagatge cultural, té la tendència a negligir i depreciar el seu enfortiment físic.

L'equilibri entre els dos factors seria l'ideal. Per ara i tant, fets com el de l'Estadi, fan comprendre que el camí a fer és encara llarg per a arribar-hi.

■ Taxis Job

Jo no sé si la Delegació del Transport urbà, aconseguirà endegar definitivament la qüestió dels taxis; però és evident que per ara la lluita és encara aferrissada i absurda. Al mateix client que es qui en treu faves d'olla, el molesta moralment l'orgia de baratura.

Per la meua part dec dir, que no em sento prou altruista com aconsella el senyor Tussell, per resignar-me al sacrifici d'usar taxis de seixanta. Un elemental sentit de l'economia particular—que no deixa d'ésser ben respectable—aconsella acollir-se a la limitada tarifa dels trenta cèntims. Ara bé, en descàrrec de la meua consciència dec dir que no abuso. Considero que per la modestia de la despesa, és il·lògic i immoral agafar un cotxe de sis cilindres, nou de trínca.

No. Jo uso taxis de trenta de la categoria corresponent. Per pudor, em veureu sempre aturar al més atrotinat que passa. Per pudor, i per principi d'ètica. Portes que no ajusten, manivelles que no funcionen, banquetes de molles trencades, motor asmàtic, velocitat reglamentària (15 per hora), xofar sense afeïtar i de mirada de gairell i desconfiada. Aquest és el meu taxi ideal; un ideal relatiu, corresponent a la tarifa. Avui que s'ha fet de moda

nominar-los bíblicament, m'ha semblat que a aquests cotxes proletaris, res els hi escau tant com anomenar-los "taxis Job".

Càlculs ben estudiats m'han demostrat que la tarifa de trenta és ruïnosa. Comptant molt just i sense incloure-hi amortització del vehicle, la despesa per quilòmetre és de vint-i-set cèntims. És possible que el taxista que sap això, fassi bona cara?

Si s'aconseguia establir dues tarifes: una de quaranta cèntims pels taxis usats i altra de seixanta pels de semi-luxe, amb supressió total i efectiva de propines, seria la solució ponderada i justa.

■ Negra sombra

La cèlebre balada galaica no té pas res a veure amb l'epígraf. Però si heu passat per la plaça d'Espanya de nit, modestia apart, trobareu que és escaient a la trista i melangiosa visió d'aquell recó de la ciutat.

La font monumental amb els seus llançons encesos que donen una il·luminació lívida, té tot l'aspecte d'un monument funerari. No hi falten nínxols: les finestres closes dels tres hotels en tenen i tot l'aspecte. I a l'altra banda, darrera dels dos "campaniles", el gran mort: l'Exposició. Els espàrrecs que il·luminaren el passeig semblen xiprers fantasmals embolcallats en blancs sudaris.

A l'últim terme una negror talment infinita. Una mena de caos.

Excessivament tènica l'evocació? No ho cregueu. No us recomano que hi aneu; però si hi anéssiu, us garanteixo que les llàgrimes us lliscarien cara avall. Sobretot si pensàveu en els catorze milions que anualment haurem de bestreure els barcelonins com a penitència de la disbauxa passada.

Per favor, Estelrich, Regàs, convençeu a Sir Eric i als demés senyors de la S. de N.I.

Per favor també, excel·lentíssims senyors del nostre magnífic Ajuntament, ja tancarem els ulls, però veuen els terrenys sobrers, sigui com sigui.

Cal que torni a viure aquell recó de Barcelona.

Tal com el viem ara, no porta més que pensaments negres.

■ La caritat mal entesa

Eren quarts d'onze de la nit. Una pluja fina esbandia l'encerat de les calçades i el mosaic de les voravies; la llum dels fanals els hi donava brillantors de cosa neta. A la plaça de Catalunya passava un aïret gèlid de març, marçot.

Una veueta prima, llastimosa va fer-me encursar el pas.

—Senyoret, vol el "Ciero", me'n queden dos.

La noieta que m'oferia els diaris no passava dels nou anys. Un nassarró fredolís i uns ulls tristos, dintre un embolic de draps; unes mans tremoloses i tallades pels fets de tot l'hivern; els peus malcalçats per unes espadnyes esfilagarsades i xopes, feien punyent la súplica.

Tots haurieu fet igual. Vaig donar-li trenta cèntims, preu i escreix del paper ofert.

El que ja no haurieu fet segurament, és la tonteria de deixar en mans de la petita venedora els dos "Cieros".

A les dotze, al passar rabent amb un taxi pel mateix lloc, aixoplugada sota el porxo d'entrada de la Banca Arnús, hi havia la petita venedora oferint, encara, els dos "Cieros" als escassos passants.

ELADI MALLOL

geos de fora amb uns ulls com uns taronges davant la mar que no navien encara vist mai; senyors que surten a prendre el carinyós i confortant sol del migdia; soldats amb la cara estirada i el ventre arrugat, que faran la cara alegre a la tarda perquè hi hauran les minyones i s'hauran atipat una mica. I no us oblideu que aquell mercat i aquella gent, tan variat i distint tot, tan internacional en resum, deixarà buida i trista la Porta de la Pau

quan en surtin Rambles amunt els qui porten tres pessetes a la butxaca.

A vegades el mercat té un final imprevist. Com per art d'encantament, tots desfilen amb els trastets al coll. Això succeeix quan un pagès embadalit es posa les mans al cap i comença a cridar: ¡lladres, lladres, m'han robat la cartera!

S'ha acabat el mercat, però no falta qui ha fet fira.

J. SOLER JANER.

LES ARTS

Barcelona vista pels seus artistes

El premi d'honor. Tela d'Oleuer Junyent

OLEGUER JUNYENT

La tela d'aquest conegut pintor, "Tàpineria i Corribia", vista panòmica, és la que el jurat qualificador d'aquest concurs ha determinat com a mereixedora del premi d'honor. El pintor ha sabut encarar-se davant un assumpte popularíssim sense deixar-se conduir pel tipisme excessiu que abunda en la majoria de les obres exposades, ni tan sols pel preciosisme de l'assumpte. Amb aquesta tela, el temperament del pintor i l'ofici perfecte que posseeix han vençut tots aquells obstacles que podien ser un perill per l'artista. La tela d'Oleuer és una pintura digna de representar un primer premi en un concurs d'aquesta categoria.

EMILI BOSCH ROGER

"El Paral·lel", heus ací una tela interessantíssima. Certament, però, no és pas una pintura explicativa ni gaire somrient. Abans que tot, hem de consultar la sensibilitat si volem fer un judici de l'obra d'aquest jove pintor. No hi trobareu pas la preocupació de les formes ni de l'equilibri, però hi ha l'essència de cada una d'aquestes dues coses. Aquesta tela és una mena de divagació en la qual l'espectador ha de saber resoldre les idees fins a trobar conclusions inesperades.

Hem de confessar també, que poques vegades havíem vist una tela d'aquest pintor portada a cap amb tant d'encert, però sabem que les seves possibilitats eren suficients perquè la seva pintura, amada d'un esperit que és el que correspon a la nostra època, sortís triomfant en un concurs, que no és pas allà on precisament solen triomfar.

JAUME MERCADER

Tot i coneixent que les pintures d'en Mercader es distingeixen per un caràcter personalíssim, hem de confessar que la tela "El dirigible", paisatge urbà, ens ha sorprès.

No comptàvem amb un apoteosi celestial tenint en compte l'atreviment que això representa en realitzar-ho.

L'excés de dinamisme que comença des dels terrats fins a trobar el cel, li perjudica l'obra, potser una de les més característiques i personals que havem vist en el concurs. I no és precisament aquest perjudici radiquí estrictament en l'execució, sinó en l'excés, ja que com a pintura és admirablement resolta i d'un concepte personalíssim.

FRANCESC LABARTA

Ens mostra també una Barcelona panòmica, amb una tècnica acuradament construïda. En l'obra d'aquest pintor, però trobem a manca aquella vibració de la Barcelona panòmica, i és que el pintor ha cuidat extraordinàriament de la construcció, oblidant el caràcter de les coses.

La tela "Barcelona ciutat" d'En Labarta, ens revela un pintor d'ofici perfecte la qual cosa no és pas gens fàcil precisament, però el caràcter és tan explicatiu en les coses que en l'obra d'aquest distingit pintor, tot i tractant-se d'una bona pintura, s'hi troba a manca.

RAFAEL LLIMONA

Una bona pintura la d'en Rafael Llimona. Aquest jove pintor, avui considerat com una de les valors joves més estimades, ens mostra una tela interessantíssima. L'assumpte, "La Rambla de Canaletes", essencialment barceloní, ha estat interpretat per aquest artista amb un encert extraordinari. La seva fina visió de les coses es transparenta amablement en aquesta tela, plena d'aquell ambient que dona tant de caràcter a aquest lloc, un dels més coneguts de Barcelona.

ERNEST SANTASUSAGNA

Una tela del port ben interessant. La pintura d'Ernest Santasusagna és sincera, sense excuses i descabellada amb una tècnica amable i simple, deixant, però, que les coses quedin construïdes i resoltes. El port ha estat tractat per diversos concursants, però és ben segur que l'Ernest Santasusagna és dels que més bé ha sabut copsar-ne la visió.

JOSEP MOMPOU

Certament, la pintura de Mompou no és pas la més a propòsit per figurar en un concurs en el qual la gent vol trobar les coses resoltes acuradament.

El seu delicat concepte de les coses i la seva fina sensibilitat, no són pas les més escaients perquè la gent es dongui compte que es tracta d'una obra interessant. El jurat, però, ha sabut veure que a través d'aquella visió tan personal, hi ha una valor pictòrica ben singular i extraordinàriament interessant.

La tela "Plaça de Catalunya" d'en Josep Mompou conté totes les bones qualitats de l'artista.

RAMON CAMPANY

En aquest concurs, en el qual la majoria de participants han intentat sorprendre el jurat per llur originalitat, en Ramon Campmany ha estat l'únic que ha sapigut trobar el punt acurat i de bon gust. Com a pintura, el quadre d'en Ramon Campmany és molt interessant i agradable.

ELISEU MEIFREN

El quadre "La Rambla de Canaletes" d'Eliseu Meifrén, no desdii pas a la reputació adquirida per aquest conegut pintor en el món de les arts.

J. P.

Comentaris

En poc temps, l'art a Catalunya ha evolucionat considerablement. Ja era hora de què hi hagués qui es preocupés de donar un impuls cap a les tendències modernes encara que això representi un obstacle perillós pel nostre mercat.

Sortosament, però, existeix una part respectable de col·leccionistes que no defugen pas de comprendre la valor d'alguns dels nostres artistes situats en el pla del desenrotllament d'aquest art que tendeix cap a un esperit universal. La pintura catalana s'ha passat una pila d'anys, sense poder alliberar-se de les influències arrelades de l'impressionisme francès, i avui ens trobem encara que les firmes més còtitables de la nostra pintura porten totes, aquella característica. Això, no ens situa pas al nivell dels llocs en els quals l'art porta tot l'impuls necessari d'una època d'evolucions imprescindibles. No parlaria pas així si actualment no tinguéssim una pintura renovadora d'un valor positiu. El que és lamentable precisament, és que aquesta pintura tingui de lluitar contra una tradició massa arrelada a casa nostra amb un mercat reduït i cotitzacions miserables. Això vol dir que encara hi ha molta gent que dubta, que divaga llastimosament, i els preocupa la por de que l'adquisició d'aquestes pintures resulti un mal negoci. És veritat que aquestes noves tendències, han donat motiu a que molts s'atrevisin a pendre el pinzell i fossin defensats per aquells els quals veuen sensibilitats i valors a descobrir al tombar de cada cantonada; això, però, és una cosa difícil d'evitar.

Existeix a Barcelona una organització "marxanda"—valgui la paraula—digna de tenir-la en compte. Em refereixo a la d'en Joan Merli. L'objecte d'aquesta organització no és altre precisament, que procurar d'introduir al mercat alguns d'aquests valors positius de la nostra pintura moderna. D'aquesta manera, si és que l'organització obté el resultat lògic que es mereix, l'art jove, aquest art que tendeix cap a un esperit universal, pendrà l'impuls necessari per seguir el seu camí ascendent.

V. A.

L'U. R. S. S. vend...

Actualment, a Berlín, es procedeix a la venda pública d'importants i nombrosos objectes d'art per encàrrec del govern soviètic. Pel mes de maig serà la famosa col·lecció Stroganoff, que serà dispersa.

Els Soviets han renunciat a amagar amb subterfugis aqueixes vendes del patrimoni artístic del Poble Rus.

Ja no són «dobles» ni objectes de poc valor les de que es venen; són les col·leccions famoses que prenen el camí de les fronteres.

Pel que hom veu, l'exportació del tresor artístic de Rússia, entra també en el pla quinquenal.

Els artistes ianquis que descobriren Europa

Un reporter americà s'ha entretengut a esbrinar qui 'ns foren els primers artistes del seu país que exposaren primer a Europa. A París, naturalment. Segons l'informació al·ludida foren John Trumbull, Robert Fulton, Allston i S. F. B. Morse.

Es notable constatar que dels quatre esmentats artistes, dos s'han fet cel·lèbres per les seves descobertes físiques. Fulton inventà la màquina a vapor i Morse es inventor de la telegrafia elèctrica.

Crítica d'art i de crítica

A Barcelona, ciutat gran on aviat no hi haurà prou sales per a donar expansió als innombrables batecs artístics, es dona el curiós cas que, moltes setmanes, malgrat córrer hores i hores per sales i salons d'exposició, ens entornem a casa sense veure la d'un pintor, això és, d'un professional.

El fet és menys poca solta del que sembla a primer cop d'ull.

Triant i remenant, assessorats i ben documentats com estem, tenim de manifestar el nostre pensament. A pintar, tothom s'hi veu amb cor. N'hi ha prou amb ésser metge, advocat, lampista, propietari o tant sols estiuejant per creure's amb dret de clavar-nos entre cap i coll uns quants metres de tela empastifada, tot remenant la cúa, cofoi dels elogis que reben del director artístic de la casa, el qual no té més valor que'l d'un disc de gramofon, i els dels compradors dels tortells de pesseta, que han pres l'acord de voler-li fer creure que estan més emocionats que si assistissin als seus funerals.

Després de la crítica, per la qual s'ha fet la festa, doncs si no ens enganyen els nostres documents assessors, és el cap i causa que un percentatge creixent de ciutadans es donguin a la pintura per vici, purament per vici. El que no hem pogut posar en clar és, quin benestar, quina sensació o voluptuositat, quin plaer o goig poden trobar en llegir al diari notes com aquesta:

"GALERIES ENSOLELLADES

exposició d'

Infeliç Llonza

Hem tingut el plaer d'admirar... evolució que mereix tots els nostres elogis... fem remarcar els números 12-21 i 23 com també els 24-15 i 8 que són, si mal no recordem, els que més agraden al seu autor, i fem vots perquè l'inspiració no se li estronqui, esperant que influirà al propietari del diari en què escric perquè m'augmenti el sou, tota vegada que són tan amics, doncs per la meua part no tinc incon-

venient en recomanar els números 1-2-3-4-5, etc., etc., Valen totes les pessetes del món.

Si el senyor Llonza no desmaia en el camí emprès, li assegurem dies de glòria per honra de la terra que l'ha vist néixer. — El Crític.

Així estan les coses, i Déu sap bé que no exagerem gens ni gota, doncs per ésser el primer article (article de salutació) no volem que en amabilitat ens guanyi ni en Pujols, que ja és dir molt; ans tot el contrari, desitgem que tothom quedi content com unes pàsques de les més contentes que s'hagin pogut celebrar i celebri les futures tongades de barcelonins que de tan bons i confiats que són tot s'ho empassen, fins el fer-los creure que solament poden pintar els metges, advocats, lampistes, propietaris i estiuejants i que la crítica tan sols poden fer-la els propietaris dels periòdics.

No. A nosaltres ens han donat paraula que podem dir el que sentim i pensem, i com que no ens donem vergonya de dir que som els que pensem i sentim millor, mentres no es demostri el contrari, podem assegurar que els nostres lectors quedaran tan ben servits com si anessin a sopar a can Soler (1).

Encara farem més. Per companyerisme, de tant en tant procurarem anar a les exposicions acompanyats d'un amic crític, en Capdevila, l'Alcàntara, en Gifreda, en Benet, etc., i publicarem els seus parers nets d'imposicions, compromisos i amistats per tal que el poble no els prengui pel que no són i vegi que són homes de vertader talent i esperit crític.

Així quedarà en clar el perquè el mateix crític que fa elogis d'un Nogué, d'un Togores o d'un Humbert, a l'endemà en fa d'un soci de l'"Agrupació d'Aquarellistes".

I per acomiadar-nos cal que confessem amb tota sinceritat que, al fons dels fons, tenim un rau-rau com si aquestes crítiques que anunciem agafaran una grip d'aquelles que no se'n canta gall ni gallina.

ORTIGUETA.

(1) Soler: Ja sabeu el què us toca.

LA FOTOGRAFIA D'ART

Londres.—Un carrer del vell bari de Soho en dia de boira

L'ESPORT

OLIMPISME

Poc més d'un mes ens falta per a que tingui lloc a la nostra ciutat la reunió del Comitè Olímpic Internacional.

Fixada pels dies 24 al 28 del mes d'abril proper, no cal remarcar la transcendental importància que per la vida de l'esport i per Barcelona en general, poden tenir els acords que els senyors dirigents olímpics tinguin a bé pendre, especialment en ço que fa referència a la concessió dels Jocs Olímpics de 1936.

La nostra estimada ciutat, ha presentat, i havia de presentar, la seva candidatura per a què li sigui atorgada l'organització dels esmentats Jocs Olímpics.

No volem discutir, ni està en nostre ànim el fer-ho, els mèrits i condicions que puguin presentar les altres ciutats esportives que aspiren a l'honor de tal atorgament, però sí que volem fer constar que Barcelona té prou mereixements i capacitat esportiva per poguer organitzar amb el major èxit els Jocs Olímpics de 1936.

Ho avalen, entre altres mèrits, gran nombre de gestes esportives realitzades durant més de vint anys, en el decurs dels quals les entitats i organismes esportius de la nostra terra, han portat a terme les organitzacions més brillants i pomposes que registra el nostre historial esportiu i per les quals, la ciutat nostrada ha conquerit prestigi i llores i el nostre poble un nom preminent en el concert de les nacions esportives.

I per si tota aquesta obra gegantina no fos suficient, en el convenciment de propis i estranys està l'extraordinari esforç realitzat per la nostra ciutat amb motiu de la celebració de la recent Exposició Internacional a Montjuïc i àdhuc les gravoses derivacions que en l'ordre econòmic deuran sofrir per espai de molts anys, les entitats, industrials i el tot Barcelona, per a que pugui escamotejar-se-li ara el dret i la capacitat de portar a bon terme aquella organització.

Cal tenir en compte que l'esplèndid i monumental Estadi de Montjuïc fou creat i aixecat albirant uns no llunyans Jocs Olímpics, la màxima manifestació esportiva mundial, per a la qual la ciutat anava preparant-se. Encara que l'èxit no hagués acompanyat la gestió dels elements primerament encarregats de la part tècnica i directora del mateix—i entre altres causes una de les principals, al nostre entendre, fou l'inconvenient i llunyà emplaçament de l'Estadi—no vol dir que Barcelona esportivament considerada no aixoplugui suficients i capacitats valors per a una feliç i encertada empresa en l'èxit de la realització.

Les grans i admirables exhibicions nacionals e internacionals, tant en atletisme, futbol, rugby, hockey, etc., celebrades en els estadis de la nostra ciutat i organitzades per diferents cercles i entitats esportives que formen el conjunt del medi esportiu, en són una bona mostra. Aquestes grans manifestacions, han anat formant el tremp dels nostres esportius fins a donar-los-hi una posició preminent en el món dels esports. Hi ha hagut sempre afirmació de capacitat i suficiència del nostre poble tant en l'acció com en l'esforç i és per això que s'ha pogut bastir, amb sòlides realitzacions, el

fonament del seu enlairament actual.

No podem, doncs, deixar de tenir en compte totes aquestes circumstàncies a bastament favorables als desitjos de consolidació esportiva de la nostra ciutat i poble que ens ofereix la idea de la celebració dels Jocs Olímpics de 1936 a Barcelona, i per a que aquesta obra d'elevació de l'esperit públic, camí d'un major grau de perfecció esportiva sigui un fet, no hauriem de deixar escapar l'oportunitat de què dita celebració tingui una veritable efectivitat i el nom de Barcelona sigui el designat per a portar a cap la més gran obra d'emulació esportiva mundial. Per notes apargudes a la premsa d'aquests dies, ens assabentem de què el Comitè Olímpic Espanyol amb residència a la nostra ciutat, a mes de preparar la reunió del Comitè Olímpic Internacional—a quin objecte ha interessat del nostre magnífic Ajuntament la lliure cessió, en aquells dies, de les instal·lacions esportives de Montjuïc per a poguer-hi celebrar els actes i festes necessaris a honor i comiat dels nostres il·lustres hostes olímpics que durant uns dies roman- dran a Barcelona—s'ha preocupat també de dos altres qüestions vitals i transcendentalíssimes.

Una d'elles és la d'exposar al Govern la necessitat urgent de que es consigní, quant abans, la quantitat necessària per a cuidar immediatament de la preparació olímpica i assegurar la participació esportiva espanyola en els Jocs de "Los Angeles" (E. U. A.) en el proper 1932; i una altra la de sol·licitar també del Govern la possibilitat de que s'atorguin a Barcelona la susdita celebració dels Jocs Olímpics de 1936.

Si vivíssim en un país en que l'Estat fos conscient dels seus deures, no caldria viure l'incertitud de si aquelles demandes obtindran el degut acolliment i èxit final. Perquè senyors, quin organisme oficial de govern recollirà o recollirà amb la deguda cura i promptitut, tal com les circumstàncies ho reclamen, peticions de tant extraordinari interès i que afecten tant al bon nom i profit del país? On és la Subsecretaria d'Educació Física, que a l'igual que en altres països, és la que hauria d'endegar totes aquestes qüestions de caràcter esportiu i de millorament de la raça?

Sens dubte que als senyors Comte de Romanones i Gascón i Marín, Ministres d'Estat i Instrucció Pública, que deurien intervenir en l'afar que ens ocupa, els interessa majorment en els moments actuals, mantenir la concòrdia, quelcom ja malmesa, en el Gabinet ministerial, que no pas atendre com caldria les peticions que amb tant d'encert ha formulat al Govern el Comitè Olímpic Espanyol.

Cal que tothom es faci càrrec de la importància dels fets i ja siguin Federacions, Clubs i demés organismes esportius i tot quant representi una manifestació de la vida esportiva del país i especialment de Catalunya, sense suprimir a legítimes entitats i corporacions que representen l'interès general de la ciutat, ajudin i palesin la seva més decidida i entusiasta col·laboració en pro de que els Jocs Olímpics de 1936 siguin atorgats a la ciutat de Barcelona.

JOAN GUIM

El Cinema

Films de la setmana

"Cain"

Fins ara han estat les firmes nord-americanes les que han tingut el monopoli d'aquesta mena de produccions. Els darrers films de Van Dike: "Ombres blanques", "El pagà de Tahiti", portaren els directores europeus al convenciment de què la pel·lícula documental argumentada pot representar una nova modalitat dintre del cinema, que aconsegueixi un ràpid suc- cès. I ara ha estat Lleó Poirer, el "mèteur" de "Jocelyn", qui, deixant els estudis, ha enfocat la càmera de- vers panorames de naturalesa verge, fent-los escenari d'un argument molt humà, baldament hi juguïn, única- ment, les passions, encara millor, l'instint menys complicat dels prota- gonistes.

Tècnicament, "Cain" té una unitat i cadència rítmica d'imatges que ens porta a una visió de màxima realitat. Quan apareix, per primera volta, a l'"ecran", el fogainer, aquell primer pla és d'una contundència d'expressió tan formidable que ens aclara, de primer antuvi, la psicologia de Tommy Bourdelle. Les escenes, excepció feta d'unes poques, estan ben cons- truídes. Trobem, però, algunes d'elles excessivament nudistes i innecessà- riament crues, d'una cruïsa que vo- reïja el mal gust.

"Nous horitzons"

La conquesta de l'or ha omplert als Estats Units molts rodets de cel·luloide, i per contra la conquesta de la terra compta amb poca documentació de cinema autèntic. La Fox ha om- plert aquesta llacuna amb un film rei- xit, com és "Nous horitzons". Poema bucòlic i èpic alhora, de fermesa i ro- manticisme que porten la petja fon- da de la influència anglo-saxona, es desenrotlla tenint per fons les im- menses muntanyes de les planúries cen- trals de l'Amèrica septentrional. Un joc mai interromput d'elements natu- rals matissa el desenvolupament de l'acció i les escenes transcorren amb un sentit de grandesa que enlaire l'es- perit, amb una unitat que sorprèn.

Raoul Walsh acusa en aquest film un gran domini de la tècnica i un coneixement perfecte del "decou- page". Remarquem el pas dels carros a través del riu, la seva davallada pels precipicis, la seva evolució en apro- par-se els indígenes.

Els protagonistes, un xic massa teatrals; Al Brendel, el millor. L'argu- ment, digne—això ja és un gran elo- gi, avui dia—. La música, bona, espe- cialment en alguns moments—la tem- pesta, per exemple—, les paraules—respectant l'accent americà—discretes. Encara que aquestes obliguen a la im- mobilitat d'alguns primers termes, es fa d'una fàcil i intel·ligent i que no disminueix la valor total de la pel- lícula.

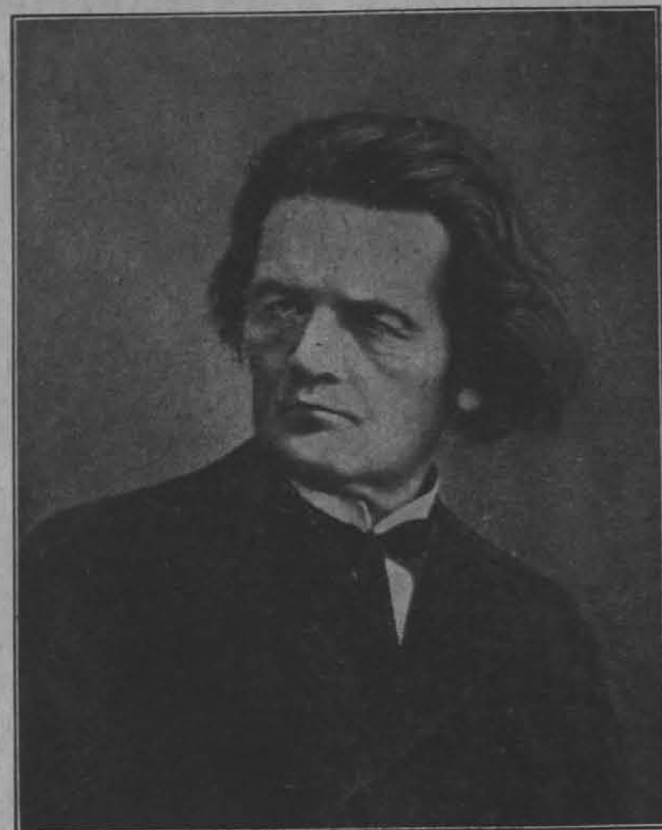
"Le Roi des Resquilleurs"

Un vodevil, tal com l'entenen del Pirineu per amunt. Es tranta senzi- llament de les aventures d'un fress, Boboule, que té la dèria de no pagar mai i es fica per tot arreu. Elène Pe- driere y Elène Robert demostren ésser unes artistes exquisides i intel·ligents, d'alta comèdia, i es troben, potser, un xic desplaçades en els seus pa- pers. Encara que la pel·lícula és de les que no es proposen res més que entretenir el públic i fer-lo riure tant com es pugui, hi ha una que altra es- cena d'intenció, completament fora de lloc i de gust dubtós.

LA MÚSICA

Artur Rubinstein a Barcelona

Després d'una tournée per Catalu- nya ha passat per Barcelona oferint- nos un únic recital el màgic del piano Artur Rubinstein.

No sabríem estar-nos d'aprofitar l'a- vinentesa de parlar-ne.

Pocs com ell rumbejen el calificatiu d'artista discutit. El seu esperit genial i el seu temperament inquiet no poden resignar-se a seguir els camins fres- sats, impulsant-lo a interpretacions ben personals que, en tractar-se de de- terminats autors no assoleixen sempre la unanimitat del públic, però tenen el do d'apassionar-lo pregonament en dictar el seu veredict que palesa la diferent forma de reaccionar dels olents. Però aquestes diferències d'a- preciaçió de que nosaltres havem es- tat testimonis, es converteixen en una unànim aprovació que es manifesta sorollosament en la major part de les seves interpretacions que comuniquen al públic un entusiasme excepcional, no assolit per cap altre pianista con- temporani. La seva força extraordina- ria i el seu mecanisme prodigiós sem- blen no reconèixer limitacions.

En Petrouchka de Stravinsky troba ocasió d'explaiar-se en vèncer les for- midables dificultats d'execució, donant una versió meravellosa d'aquesta obra mestra de la música russa, tan rica i variada que hom creuria inexhaustible.

Rubinstein és indiscutiblement el millor intèrpret de la música espanyo- la. Les seves execucions del gran Al- bèniz porten tot el delicat perfum que caracteritza la música del genial com- positor fill de Camprodon, que sabé reflexar l'abigarrat panorama del folk-lore espanyol amb el prisma del gust més depurat. En quant al con- temporani Manuel de Falla, el gran músic d'Andalusia, creiem que mai no podrà ésser superada la versió que d'ell dona Rubinstein, que reuneix al mateix temps una facultat d'adaptació i una tècnica pianística formida- bles.

Una prova, particularment agrada- ble per a nosaltres, de les seves facul- tats d'adaptació a tots els estils, ens la dona Rubinstein interpretant amb la catalanitat més perfecta unes can- çons i danses de Mompou, el pianista i compositor català que resideix a Pa- rís.

Chopin, el gran romàntic de Polò- nia, troba en el seu compatriota Rubins- tein un intèrpretador més genial que fidel. La música de Chopin surt del piano de Rubinstein amb gran robus- tesa i amb una absoluta masculinitat imposada pel temperament de l'intèr- pret, que no dubta de posar-hi el seu segell personal. Sense deixar de res- pectar les opinions contràries direm que, ens plauen en moltes ocasions aquestes infidelitats genials de Rubins- tein, si bé en altres casos preferim les versions més respectuoses d'altres pia- nistes.

Rubinstein ens visita amb certa fre- qüència de molt temps ençà i té a Barcelona un públic fidel que no li re- gateja aplaudiments i davant el qual dissabte passat obtingué un altre triomf dintre el marc brillant del Pa- lau de la Música Catalana.

GUIU POGNER

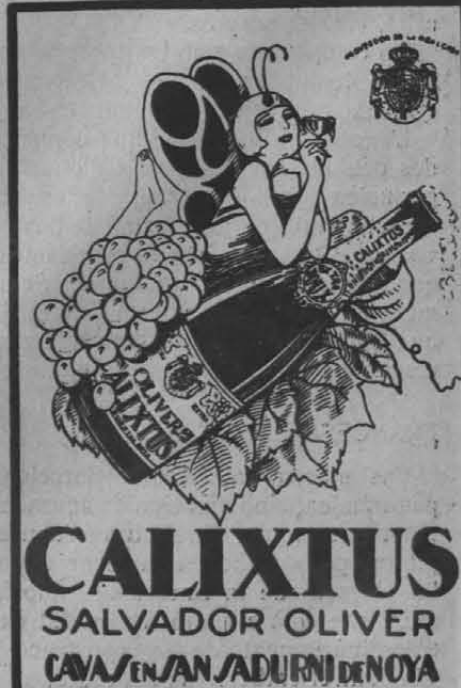
La temporada de Cuarema

Enguany la quaresma barcelonina s'ha vist mancada de les consuetudi- nàries manifestacions orquestrals del Liceu i del Palau de la Música Cata- lana.

Privats de música simfònica, el pa- norama filharmònic s'ha reduït a mú- sica de cambra, la qual ha tingut im- portants manifestacions, i al concert de diumenge passat que l'Orfeó Cata- là dedicà a dues cantates de Bach i a altres notables composicions.

Per a dintre de poc s'anuncien els acostumats concerts de violí de Fran- cesc Costa i un recital de cant per Concepció Badia. Oportunament anun- ciarem els concerts de què tinguem notícia.

Por primera vez
RAMON NOVARRO
canta y habla
en español
en
SEVILLA DE MIS AMORES
produccion Metro-Goldwyn-Mayer

CAMISERIES

DEULOFEU

Plaça Sant Jaume, 3 — Call, 30 — Rambla de les Flors, 4
Telef. 19.873 — Telef. 19.657

CORBATES ALTA FANTASIA - PAIAMES - MITJONS
BARNUÇOS - GÈNERES DE PUNT ETC. ETC.

INMENS ASSORTIT EN CAMISES, DE CONFECCIÓ
INMILLORABLE

GRAN VARIETAT D'ARTICLES PER A CAMISES
A MIDA

Aquesta casa presenta el millor assortit de sedes a preus
extremadament reduïts

LES LLETRES

COL·LABORACIÓ LITERÀRIA

El noi que va trencar un càntir

Que el senyor Ton adroguer tenia un rei al cos, ho sabia tot el barri. Pocs clients haurien freqüentat el seu comerç si ell s'hagués entestat a portar el despatx rera el taullell. I era tal la seva avarícia, que ni li deixava veure el verdader mecanisme del negoci. Ell no s'hagués resignat a perdre un centim amb un client ni que fos amb la finalitat d'atraure-se'l i tenir-lo més adicte. Gràcies podia donar d'encertar sempre una dependència immillorable; tenia una penetració especial sempre que es tractava de llogar personal nou—que era sovint—i, generalment, només amb la cara coneixia els altres i els submisos. Es clar que sols aquests li convenien; els estrenyia tot el possible i així que algun, no volent-se deixar endagolar, afluijava en la seva feina, el despatxava.

El senyor Ton solia tenir manies. Ara se les havia agafat amb l'aprenent—car ell no tenia sinó aprenents tota la vida—i li feia veure de les més negres: per un no-res l'escribassava com un foll fins a fer-lo estremir com si una sotragada li sacseges els ossos. Bé sabia prou per què extremava el rigor amb aquell bon xicotet, el futur escarràs!... Per això, a voltes, per assegurar-se'l millor el tractava amb una amabilitat tan jovial que desconcertava el pobre noi.

Aquella tarda semblava que plovia foc; tot just l'home de la mànegua havia ruixat el carrer i ja es dibuixaven en l'empedrat unes clapes seques, com si unes llengües assedegades les acabessin de llepolar tot deixant-hi una bravada de febre.

—El senyor Anton!—cridà el noi per avisar la dependència per tal que ningú no fos sorpres inactiu. Un fil invisible tirava els nervis de tothom i encara que realment no hi hagués cap feina d'urgència, tothom procurava de trobar, si més no, un entreteniment per fer veure que de veritat hi havia quelcom a fer, de seguida i amb tots els cinc sentits.

—On tens l'aigua fresca? Aul! porta-me-la!—cridà el principal a l'aprenent, mentre s'eixugava la suor del front ample, blanc i bonyegut, i la clepsa llustrosa, prepotent...

Al cap d'un moment el noi se li presentà, pàlid i temeros.

—No he pogut anar a la font encara; li porto aigua de seguida...

—Vet ací les teves tretes; no has pogut, oi? Esquenadret!... Si ho arribo a dir a tot pare, quina sumanta... Vinga, corre!

El noi respirà. Lleuger com una daïna corria cap a la font; per aquesta

vegada, n'havia sortit bé. Si el senyor arriba a estar de mala lluna!—anava pensant. I fou llavors quan succeí la gran catàstrofe de la manera més ximple del món.

Tot de cop veia les que li havia jugat aquell escanyapobres, i les que li faria passar encara, com si es tractés d'un calvari a què estigués obligat, amb una mena d'agraïment a sobre. Què en treuria de queixar-me al pare? —pensava. Es la primera casa on estic i no admetrà excuses. Diu que aquí "m'he de fer" i per tal que un dia m'admetin en una altra casa, em calen bones referències. Sort de l'esperança! És, però, que el senyor Ton em vol per sempre; està clar... La mare, ella sí que era bona!...

Arribà a la font amb tals cabòries. De sobte es digné:

—Ves amb compte; mira que es tracta "del càntir del senyor Anton"!

En efecte; aquell era "el càntir del senyor Anton". Feia deu anys que se'n servia, i ningú més no hi podia beure.

—Ai de qui s'hi atrevisi!—pensava el noi en posar-lo sota el broc de la font.

Llavors fou quan una onada de sang, tota neta de premeditacions, li cegà l'esguard; arrapà el càntir, furios, i sense poder-se contenir, l'esberlà d'un cop sec contra la pica. Un soroll, entre com de vidre i de substància amorfa, ferí ses oïdes. De nou, retornat d'aquell atac d'interna revolta, li tornà l'esma i la fredor.

—Què has fet?—es deia i no se'n sabia avenir. —Oh, no pots pas dir que l'hagis trencat així; hauràs de dir que "se t'ha trencat". Bé és prou això i massa! No; no pot ésser així, tampoc; és el càntir del senyor Anton!... Que se t'ha trencat i t'has fet mal, sang! Això és, això és; és l'única manera de fer-li sentir potser una mica de compassió!

Va vacil·lar un moment.

—Sang!... però... si no en tens enlloc!

Esguardà atentament els trossos de càntir. La part de la nansa presentava un cantell on el vernís vidriós destriava en mil reflexes diminuts la llum daurada i forta de la tarda. Va amoiar aquell cantell com un tresor tot just trobat. Esguardà a dreta i esquerra; ningú no passava en aquells moments. Somrigué amb laconisme, estrenyí les dents, clogué els ulls, i, ràpid i enèrgic, va passar, tot apretant, la mà pel cantell que tallava com una navalla...

EGO

Cal desbrossar

(Continuació de la 1.ª plana)

més per la cara lluminosa ens havia enlluernat. Guardem-nos, però, de caure en l'agnotisme acomodatiu que amb agilitat malabarista s'adapta a les posicions utilitàries, desertant de tot idealisme.

En la susdita lluita entre el bé i el mal, fóra estultícia desprevenir-se contra la iniquitat—aliada amb totes les concupiscències—però també fóra excessiva malícia no concedir un marge de bonesa i la ignorància, a la candidesa i àdhuc al sentiment de rectitud del poble, el qual, no trobant-la en les institucions imperants — tarades pel fet d'ésser humanes—s'arracera al voltant dels falsos profetes que els prometen la terra de promissió, tan llunyana del desert on peregrinem.

Per amor a aquest poble cándid i malmenat, pel mateix amor a la veritat i a la justícia, no es pot consentir que la una i l'altra siguin motejades

grollerament pel baladreig dels superhomes de l'estilet caústic i de la calúmnia enguantada. Però encara es pot consentir menys que siguin enterbolides pels qui tenen el deure d'emparrar-les; que la foscor sembli projectada de la banda que ha de portar la llum.

La veritat i la justícia no admeten companyies deformadores. Allò que més les entrebanca és la brossa de la ignorància i de l'error, el concubinatge amb l'ordre material i els interessos creats. "Est, est. Non, non." A cada u el que sigui seu. No res més.

Aquesta és la llum que volem ens guii en nostre peregrinatge i ens assenyali la trajectòria del nostre esforç. Desbrossar la veritat i la justícia de tot allò que les presenta disfressades amb una ganyota de mentida o d'iniquitat. Així les volem servir nosaltres contra tota prevenció arbitrària, contra tota posició de suposat privilegi. Si no reïxim serà que la capacitat no ens hi arribarà, no pas la voluntat.

J. C.

Crítica de Llibres

Dec dir d'antuvi que escauria més tractar del llibre de l'estrenu filòsof, brillantíssim biòleg i anti-catòlic apassionat Francesc Pujols, a les planes polítiques d'aquest setmanari que no pas en el clos reservat a les qüestions literàries. I potser sota la rúbrica del «Comentaris lleugers» millor encara.

Però crec que, més que la valor que pugui tenir el llibre, en l'aspecte polític, cal fer esment aquí de la novetat que porta en la seva estructura.

El subtítol ho diu prou. El llibre, dialogat en forma d'interviu, representa una innovació interessantíssima en la nostra literatura. Potser com antecedent en aquesta modalitat no tenim més que els llibres "de lluny" de Josep Pla i encara aquests es mantenen en un to més literari.

El llibre de Pujols, tot i cuidar d'una pulcritud extrema, en la forma i en l'estil, entra de ple en el tipus de la literatura periodística.

I així, que en altres països és ja una tendència generalitzada dels escriptors i pot considerar-se depauperat, és entre nosaltres una cosa estimable per representar una variant més en la gama de la literatura catalana.

Cal però, que Francesc Pujols no tingui gaires imitadors en aquest camí. Com a excepció, aquesta forma literària està bé. Però Déu nos en guard de que es generalitzés la moda; el mal que ja sofreixen altres nobles literatures, s'aplanaria sobre la nostra que essent encara joventíssima, es desviaria més fàcilment.

L'estil de Pujols és fluid, fàcilment mengívol, però les idees que exposa tenen l'aguda lluminositat dels coets, la fosforescència i l'espèctec de les rodes, i no hi falten un bon reguitzell de bombardes. Enlluerna com un castell de focs artificials. Però després, quan s'acaba, us quedeu ben bé a les fosques.

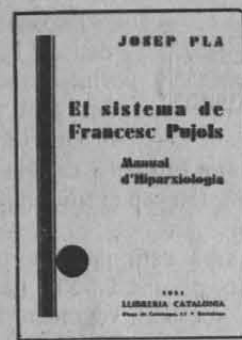
Em fa l'efecte que Pujols brinca, corre i salta a cavall del seu llibre, tenint per única finalitat "epatar" al pobre lector que surt de l'espectacle amb el cap tèrbol; sense un bri de claredat.

Si voleu conservar les il·lusions polítiques, us recomano que deixeu de banda el llibre de Pujols. L'objectivitat, ben particular, emprada per l'autor, porta aparellat un cinisme persuasiu que trenca les ales del cor a tot ideal polític. És una catapulta guarnida de glicines.

Te un altre caire el llibre, en el qual l'autor ens mostra el seu taló d'Aquiles. És quan cau en la temptació de posar-se a dogmatitzar sobre religió. Pujols s'hi apassiona, baixa de l'escambell de la seva objectivitat especial i entra a la palestra com un cavall desbocat. Totes les blasfèmies que diu, totes les heretgies que se li ocorren, són d'una vulgaritat extraordinària. Entra de ple en el subjectivisme més miope. Repeteix el que han dit molts altres. La seva pirotècnia perd tota originalitat...

I es sent olor de socarrim.

J. M.

És de sentir que homes de la intel·ligència destacada i de la simpatia personal de Josep Pla i Francesc Pujols esmercin, encara que siguin les hores de lleure, en **boutades** que no poden considerar-se més que com fruits esporàdics d'un manutisme que comporta un previ endegament del problema de la vida, ço és: pocs mals de cap, i una quantitat gairebé imponderable d'humor descordat e irrespectuós per sistema.

Coneixent una mica, tant sols, l'ardit reporter de Palafrugell i el complicat intel·lectual de Martorell—perdó pel consonant—hom ha de pendre aquest llibre que ha escrit el primer sobre el sistema del segon, subtítulat "Manual de Hiparxiologia" com una gran rifada que juguen als seus cànids admiradors, com una caricatura grotesca de super-saviesa per plaure als amics o com un llumí maligne destinat a encendre la metxa dels enemics irascibles. De no ésser així tindriem de compadir a Pla i a Pujols... no serien pas els primers! La filosofia i la fisiologia d'un batxillerat de "Instituto de segunda enseñanza" no semblen, de bon troç base científica suficient per a elucubracions d'alta volada, i, si, damunt d'ella, hi amuntegueu, sense ordre ni concert, llibres i més llibres amb els fulls per tallar o tallats amb el dit a la plataforma d'un tramvia o en un vagó de tren, el més segur és que el conjunt us fassi rodar el cap, que és el que ens temem hagi succeït al gran Pla. Altrament les clàssiques facècies de Pujols, tan sucoses com els raïms de la seva terra, ens donen, alhora que la visió del sediment enciclopèdic de la seva cultura, la d'uns alts i baixos que potser facin impossible l'equilibri de les idees. Però cal deixar de banda aquestes consideracions massa transcendents. La Hiparxiologia—tractat de l'existència—no pot pas motivar-les. Si heu vist un film de vanguardia en que la incongruència de ço que desfila davant dels vostres ulls i el seu moviment vertiginós, la inversió de plans, el desfocament de les figures, el trucatge dels positius i els negatius, l'encaix de la realitat i de lo somniat, us han arrencat una riallada franca, féu-se càrrec de que el llibre de Pla n'és, literàriament, un "specimen" reexit, que encara us faria riure més, sinó fos que, de bracet amb en Pujols, se n'entra al camp de la Teologia, i sense més preparació—podem afirmar-ho—que un "epítome" après de cor en la infantesa i oblidat ben prompte, es posa a definir d'una fàisó lamentable, donant esplai a la dèria anticatòlica que caracteritza a Pujols i sembla a Pla, el pinyol de l'intel·lectualitat.

El llumí maligne no encén la metxa, amic Pla, però és dolorós que, en el vostre afany de "fer broma", no respecteu ço que mereix ésser respectat. Grat sia a Déu, el vostre llibre no tindrà, tanmateix, una difusió que pugui fer cap estrall.

L'atur forçós

(Continuació de la 1.ª plana)

tat que la sèrie d'augmentos des de que el vi surt de trull fins que arriba al consumidor, ultrapassa el cent seixanta per cent, augmentos tan onerosos i irracionals que, ensems que endogàlen el colliter, qui amb el rendiment de la seva mercaderia no pot atendre la cura de les vinyes, resulten inassequibles per moltes famílies, els jornals de les quals no abasten per adquirir un aliment que essent de primera necessitat, avui ha esdevingut un luxe.

El pagès ven a preus irrisoris que no guarden proporció amb els preus alts que compra i, per aquest contracop, en aquells articles dels quals ha d'ésser tributari de la indústria, articles que han de passar per la duana reguladora de la ciutat, li resulten tan excessivament alts que sobrepassen llurs forces econòmiques. D'ací s'esdevé que en el tàcit tracte de comerç que hi ha entre la terra i la indústria, la primera ha de morir esclafada sota la pressió de la segona.

Aquesta anomalia és, al nostre entendre, una de les causes de l'atur forçós, ja que ha arribat el moment que ni el camp dona per viure, ni la indústria i el comerç de les ciutats poden engolir més famílies ni ocupar més braços, i aquest desgavell subsistirà i àdhuc s'aguditza mentre no s'armonitzin les relacions econòmiques entre aquests dos factors essencials.

Cal captar-se que a mida que els pobles vagin escolant-se, la ciutat es va matant, car les crisis d'alguns rams que avui es fonamenten en un excés de producció, no són altra cosa que manca de consum provocada per la misèria dels camperols, els jornals misèrrims dels quals no abasten per l'adquisició d'articles, àdhuc els de primera necessitat cosa que no succeiria si una acurada legislació agrària permetés a l'agricultura desenvolupar la seva vida amb el ritme pletòric a la qual la fa mereixedora la riquesa natural del nostre país.

La necessitat desvetlla el seny i crea l'acció. En periòdics comarcals hem llegit més d'un article planyent-se d'aquests fets i titllant la ciutat de serp que xucla els fills i el pa dels pobles i ja més d'una ploma ha propugnat solidaritats comarcals agràries per a defensar-se de l'allau ciutadana i de certes polítiques que, centralitzades a les capitals, pretereixen els interessos de les comarques i amenacen de mort la vida del camp.

MARC GAL·LÉS

—No sabs l'angustia que'm fa en juli entrenant-se pels 100 metres. Imagina que's distregui i corri' uns 200

J. B.

el moment

La dictadura més forta que Catalunya s'ha imposat a si mateixa, va ésser la dels nostres avis i la dels nostres pares, que van acordar, per unanimitat, prohibir que els fills llegissin i escrivissin en la nostra llengua.

De "La Solució Cambó"

Una vegada era un rei...

L'enveja

Era jo molt petit quan vaig veure el drama d'En Frederic Soler, "El Recor de Vallfogona". No sé si la força dramàtica de l'obra, l'excel·lent interpretació que obtingué dels artistes que l'estrenaren o la meua ànima, llavors ben innocent, o les tres coses plegades, feren que em quedés tan a la memòria allò de "l'enveja, don Joan, l'enveja", que, corrent els anys, quan moltes vegades no he trobat altra explicació a actes injustos o mancats de caritat, he sentit una veu que m'els explicava... "L'enveja, don Joan, l'enveja".

Jo podria fer ara un elogi del valor pregonament educatiu del teatre català en els seus orígens, però no és aquest el lloc, ni el conte té aquest propòsit.

El té, sí, de blasmar tots els crims, totes les injustícies, tots els actes punibles, encara que sols ho siguin moralment, que es cometen per enveja.

Aquell negar-se a reconèixer en el pròxim qualitat molt excel·lent, perquè no podem igualar-los; aquell buscar i exagerar els defectes aliens, per tal d'ensombrir-ne les virtuts; aquell menysprear aquestes mateixes virtuts sols perquè les posseeix un altre, i el posar pedretes en el camí del pròxim, i l'entrebancar-lo en els seus triomfs i, en fi, les manques de caritat, tot no és més que "l'enveja, don Joan, l'enveja".

L'enveja perd la raó, arriba a les absurditats més grans i per destruir el que ell enveja arriba al ridícul més espantós.

Madame Sablé fou molt gelosa de monsieur de Montmorency i es queixava de que hagués dançat amb les dones més hermoses de la Cort en un ball donat al Louvre. Què volieu, doncs, que fes?—li preguntà Montmorency.—Que balléssiu amb les més lletges!—contestà furiosa la dama.

Resposta digna d'una envejosa.

IVAN TIRANT

El mal geni de Rovira i Virgili

«La Nau» ha estat dels pocs diaris que ha correspost a la nostra salutació cordial amb una «boutade».

En donar compte de l'aparició de EL MOMENT diu que "no és sinó una continuació o repetició de l'efímera publicació titulada "Altaveu", el text de la qual recorda en absolut. Esperem que tindrà la mateixa sort que aquest."

Mal fet, senyor Rovira, de pendre-us les coses tant a la valenta. Es veu que encara no heu pogut pair la broma que aquell efímer setmanari us gastà, en posar sota el vostre retrat l'epígraf: "L'Assemblea d'Acció Republicana confeccionant el manifest".

No s'hi val a fer-nos pagar les culpes dels altres.

Nosaltres, ben al contrari de vós, esperem que EL MOMENT tindrà molts anys de vida.

I que vós ho veieu.

Passat per la censura governativa

Caça i Pesca

Ingenuïtat

Tramvia 58. Les deu de la nit. Ell, vint-i-cinc anys. Ella amb prou feines arriba als vint.

Ell l'ha anat a buscar a casa la mamà i, segurament, fan cap al niu tot just estrenat i tebió.

—La mamà està molt preocupada, explica ella, perquè en M... ha dit que acceptava ésser regidor. Figura't, amb aquesta colla d'eixebrats d'Acció Catalana!

Ell somriu. Li plau sentir la veueta de canari esvalotat que fa ella i la deixa seguir.

—Oh! i lo pitjor és que diu que s'haurà de gastar una pila de diners i és més que probable que no surti perquè el fan presentar pel districte setè. Jo no ho sé, però diuen que és un districte molt dolent; tots els bons se'ls reparteixen en Barbey i els altres.

—Per alguna cosa s'ha de començar—fa ell—. A més, això li donarà nom.

—Vols dir que li anirà bé per la carrera?... La veueta de canari esvalotat emmudeix. Al front de la joventut, una cara neix un plec minso. Ella reflexiona. I la veueta reprèn amb una admirable ingenuïtat:

—Escolta, que pot guanyar molts diners un regidor honrat?

Un bateig frustrat

Un dia En Costa i Déu va ésser pregat de passar per una dependència del Bisbat. En Costa va presentar-s'hi amantent, carregat d'aquella angelical bonhomia que el caracteritza.

En arribar-hi va trobar-se voltat de quatre senyores, una d'elles, conegut títol nobilíssim, les quals amb fina i exquisida amabilitat, li manifestaren el goig immens que sentien de poder-lo veure.

En Costa—Moltes gràcies, senyores, el gust el tinc jo.

Una senyora.—Serà la mejor obra de mi vida. ¡Pobre señor!

Una altra.—"Yo no veo de contenta; haremos una gran fiesta."

Els qui ho sentien es creien que, per fi, En Costa i Déu havia decidit casar-se.

La conversa seguia en aquest to. Es parlava de padrins i de padrines, de l'altar guarnit, es deia que el senyor bisbe celebraria la cerimònia. En Costa estava completament atabalat i trobant la broma un xic pesada, posant-se seriós digué:

—Pero, señoras; qué es lo que quieren de mí?

I una d'elles va contestar amb tacte: —"Usted ya sabe que para entrar en el cielo se debe estar limpio del pecado original y a eso vamos".

En Costa va comprendre, i de poc perd l'esma. Volien batejar-lo!

Volien batejar en Joan Costa i Déu, qui fa dotze anys que va a Lourdes en tots els pelegrinatges, fa les "eclesiàstiques" de "La Veu" de quan era petit i coneix tots els capellans de Barcelona!

En Costa encara no ho ha paït. I quan pels passadissos del Bisbat es troba amb l'autor de la facècia—un apostòlic i jove reporter del "Brusi" que va confondre en Costa amb un altre periodista—la mirada del redactor de "La Veu" és tant terrible, que l'altre es fon com un bolado.

Un nom malestruc

A Sarrià, elements de la «Lliga» han constituït una nova entitat.

Després de molts debats, va acordar-se donar-li el nom d'«Ateneu Català Sarrianenc».

Quan en «Pol» va enterar-se'n cuità a ordenar que els canviessin.

Les inicials del nou Ateneu corresponien exactament al clàssic i pietós "Al Cel sia".

Vora, voreta la mar...

El nostre magnífic Batlle centrista constitucional, té un deix londinenc que enamora i fa pensar tot seguit en aquella «song-loves» melifluous que els Revelers han popularitzat

per mitjà del disc de vuit pessetes cinquanta. Això ho ha notat tothom, però el que encara romàn per molts inèdit és que de tan avesar-se al lèxic dels Lords, l'idioma patri en pateix les conseqüències fins al punt de que el Comte acabaria per portar al damunt el vocabulari d'En Fabra si el filòleg català en fes una minúscula edició de butxaca que no desetxurés el trajo cent per cent tamesià.

Encara no fa molts dies, el senyor Batlle, s'esqueia fer estada a un vilatge de la Costa i cercant tothora la manera d'abaratir les subsistències inquirí noves dels preus i qualitats del peix que uns homes sorrots i mal afeïtats (ah, si fossin "urbans") abastaven de les xarxes.

I hom diu que entortolligant-se-li el català a la llengua, preguntà a un dels pescadors:

—Mariner, bon mariner: a quant el "quil" de "pescat".

Un crit

Sitges. L'estació va plena de gom a gom. La gent espera el tren que porta Macià a Vilanova.

El tren arriba. Moments d'emoció. Aplaudiments i llàgrimes a dojo. Un considerable personatge de la pulcra població, conegut per les seves idees catalano-socialistes-republicano-sentimentals, grimpa a l'estrep del cotxe i, concretant el seu ideari confús i difús, llença un crit enrogallat de:

—Visca Catalunya ll... per tota la humanitat!

Hi ha qui encara es trenca el cap buscant endevinar la seva vasta significació.

L'Exposició per dins

Un personatge estranger rerassegat, visita les deixalles de l'Exposició acompanyat del tinent d'alcalde senyor Coma Cros.

En explicar-li en Carles Buigas, que els acompanyava, el funcionament de les fonts màgiques i l'existència de la maquinària subterrània, el visitant diu:

—Home, deu ésser interessant veure l'Exposició per dins.

—Impossible, salta ràpid i amb to amarg el senyor Coma, el marquès de Foronda no ho deixa veure a ningú.

Rovira i Virgili, home civil

Rovira i Virgili, il·lustre historiador, gran periodista i polític activísim, és sobretot, un home civil.

Tant civil, que el simple contacte d'un mandrò per a caçar aloses, li excita els nervis. A ell jocs d'armes no li agraden i determinats compromisos tampoc.

Un amic seu de fora, comentava un lacònic manifest aparegut fa alguns mesos i en el qual entre les signatures hi havia un espai en blanc.

—Jo no comprendc com hi pot haver homes així. Això és una covardia!

Rovira i Virgili estornuda. Treu el mocador i aixuga els vidres de les ulleres.

LA SETMANA POLITICA

La línia recta no es la recta en política. - La Cierva i el problema ferroviari. Ortega Gasset queda malament. - Devant de les eleccions. - Jaca

L'enquesta oberta sobre el Codi Penal que elaborà la Dictadura ve nòndrnt-se amb un seguit de peticions en el sentit de que es derogui. El Marqués d'Alhucemes, però, no dona encara el braç a tórçer i ha manifestat als periodistes que en afers de tanta transcendència cal procedir amb gran mesura ja que, a voltes, encara que sembli paradoxal, la línia recta no es la recta en política. Aquesta afirmació que sorprendrà als geomètres però a ningú més, ens posa la figura de García Prieto al costat dels grans mestres de la política espanyola i ens permet creure que tenim Codi per dies, malgrat l'opinió que el Marqués féu pública respecte al mateix, quan encara no pensava en tornar a ésser Ministre. I te raó García Prieto. Es que no existeix la carambola i que no poden fer-se per taules les jugades més precises? Veigis, sinó, La Cierva. Tan com s'ha preocupat Espanya tota del problema ferroviari i ningú s'havia adonat de lo fàcil que és trobar-li la solució. Don Juan l'ha copçada i, sino resoldre-

la de cop i volta, comença per endegar-la sàbiament. Restricció de passis de lliure circulació en els ferrocarrils. Es precis —ha dit— que tots ens anem posant en ordre. El problema queda encarrilat, i en aquest cas, el mot té plena justificació; ara falta, no més, saber on arriben aquest carrils, no més faltaria que no anessin enlloc. Que és lo que ha succeït a Ortega i Gasset en voler atacar al Sr. Ventosa i Calvell; ara resulta que el ministre centrista va dimitir el càrrec de canceller i vis-president de la Chade, abans de jurar el càrrec i que aquesta companyia famosa no te cap expedient a Hisenda. Vet ací lo que ha tret Ortega i Gasset de ficar-se amb el centrisme.

El tema de les eleccions promou grans converses i no tantes activitats. Encara hi ha qui dubta de veure-les el 12 d'Abril. Malgrat això, a Madrid s'han format ja dos grans conglomerats: el republicà socialista i el monàrquic, amb exclusió de la U. M. N. Remarca-ble el nombre de centristes de la «villa i corte». A casa, les eleccions tenen re-

voltades àdhuc les més insignificants viles i els de dalt i els d'abaix es disposen a provar la força i a guanyar, sigui com sigui. A Barcelona es parla ja de candidatures i sonen noms d'abnegats ciutadans que es disposen a anar al sacrifici per la Ciutat. Entre els radicals hi ha vent de xalò, que diuen a Mallorca: mar molta i peix poc. Sembla que Estat Català lluitarà d'acord amb els socialistes i altres elements d'ultra esquerra. El partit catalanista republicà ha refusat enèrgicament els seus companys, a Barcelona, del pacte de San Sebastián: diuen que ja hi havien quedat, però els companys responen que no. La Lliga desempolsa les pancartes de l'administració abnegada i seriosa. Roda el món i torna al Born.

Hi ha però aquesta setmana una llusor trágica en l'horitzó, que ningú sap pla bé quina amenaça congria: la vista del procés pel cop revolucionari de Jaca. Desitjem que l'horitzó s'assereni i que la justícia i la pau, com en la frase bíblica, es donguin una besada cordial.

Comentaris lleugers

Fem aigua a estribor!

Qualsevol patró de llagut podrà comprendre, i qui diu de llagut, de barca de bou o d'auto-board. Sigüim permès, però, com deferència obligada als lectors de muntanya, assabentar-los que estribor és l'esquerra de les embarcacions. Doncs, sí, fem aigua a l'esquerra. El timoner de "La Nau", el formidable rotatiu del vespre, ja ho digué amb altres paraules, moltes més, totes les que caben en les editorials de l'important diari, no fa gaire temps. Però sembla que ningú n'ha fet cas. Tanmateix calia que fos Rovira Virgili qui donés l'alerta perquè si ho hagués fet un altre riscaria d'ésser considerat tendenciós. Però dit per ell, dit tan alt que arribà a sentir-ho, ens toca a nosaltres, insignificants flors d'un dia, segons l'auguri de "La Nau" en contestar a la salutació de EL MOMENT, fer-ne els comentaris.

No perquè sigüem d'allò que en diuen la dreta, sinó perquè no som d'allò altre que en diuen l'esquerra. Gràcies a Déu tenim dreta i esquerra i àdhuc centre i sabem perfectament quan li escau actuar a l'un o l'altre.

I prou digressions.

Varen començar aquells grans liberals d'en Bofill i Mates, d'en Jover, d'en Massot i d'en Carrasco a situar-se a l'esquerra. Vinga laïcisme i democràcia i república. Però uns, que els coneixien de temps, somreien sornaguerament, i, es feren més enllà, i sortiren Rovira i Virgili, el Dr. Cervera i els demés firmants del manifest d'Acció Republicana que no retiraren la signatura, discutint amb els de l'altra Acció; que si vosaltres només arribau fins ací i nosaltres anem fins allà; que si sou vint-i-cinc per cent i nosaltres cent per cent. Suara, però, s'han posat d'acord..., s'apropen eleccions, i, tots guanyant.

Vosaltres esquerristes? — diuen els d'Estat Català—. I ja tenim uns que es fan més enllà encara. El ferreny Dr. Aiguader i el seràfic Ventura i Gassol abasten i acaparen tots els radicalismes polítics i socials i en formen un trenca-caps damunt les planes de "L'Opinió" tot disputant-se l'estrella de cinc puntes amb el Dr. Batestini. Literatura de cara a Rússia. De Rússia, heu dit? "Alto", exclama en Nin que n'acaba d'arribar, i surt "L'Hora". Més difícil encara: marxisme, U. R. S. S., G. P. U., falç i martell i es produeixen aquelles filtracions "comunístoides i anarcoides" que deia Rovira i Virgili demostrant el científisme del seu lèxic.

Té, la Revolució. Ja hi som — diu el senyor Canons—. No pas encara, seguí, seguí. Però, la veritat, tanta i tanta gent s'ha situat a l'esquerra de la barca, que aquesta s'inclina d'una faiso alarant i comença a fer aigua.

N'hi ha que pregunten: on són els de la dreta? què fan?

E. R.

Gràfiques Gost, Provença, 550